Azg
Հայաստանի օրաթերթ
19 ՍԱՐՏ 1996 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 51 (1057)

ԱՄՆ-ը ակնկալում է մեծ դժվարություններ Բոսնիայում եւ Ղարաբաղում

ԺՆԵՎ, 18 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: Կիրակի օրը Շվեյցարիայի արտաքին գործերի նախարար Ֆլավիո Կոտտին հայտարարել է, որ Միացյալ Նահանգները եւ ԵԱՀԿ-ն կարծում են, որ անհրաժեշտ են հիմնական քայլեր, որոնցից սեպտեմբերին Բոսնիայում առահովվի ազատ ընտրությունների անցկացումը: Կոտտին այժմ ԵԱՀԿ-ի նախագահն է, որն առաջադրանք ունի նախապատրաստել ընտրությունները ըստ Դեյթոնի խաղաղության համաձայնագրի պայմանների: Նա եզրայր ունեցավ Միացյալ Նահանգների պետական քարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի հետ հանդիպումից հետո: Այս երկուսը քննարկել են նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը, որտեղ ԵԱՀԿ-ն միջնորդի դեր ունի: Կոտտին ասում էր, որ Միացյալ Նահանգները կարծում է, որ խնդրի լուծումը դեռ հեռու է: «Պատկերը բավականին հոռետեսական է», ասել է նա: Կոտտին եւ Քրիստոֆերը քննարկել են նաեւ Կոսովոյի խնդիրը: Կոսովոյի ալբանացիների իրավունքները խիստ կերպով կրճատվել են այն ժամանակից, երբ 1990 թվականին մարզը կորցրեց իր ինքնավարության կարգավիճակը: Կոտտին ասաց, որ ԵԱՀԿ-ն եւ Վաշինգտոնը ցանկանում էին կոնկրետ լուծումներ, որոնցի բացառեն այն պայմանները, «երբ փոքրամասնությունը մարդու իրավունքների տեսակետից հայտնվում է շատ դժվարին կացության մեջ»:

Քննարկվել է նաեւ Չեչնիայի հանրաքվեության հարցը:

Մ. ԵԱՀԱՆԳՆԵՐ

Հայ Ազգային Խորհրդի ներկայացուցիչների հանդիպումը ամերիկացի սենատորների հետ

Մարտի 9-ի «Արմինյոն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ Փետրվարի 26-ին ԱՄՆ-ում վերջերս ստեղծված Հայ Ազգային Խորհրդի (ՀԱԽ) ներկայացուցիչների մի խումբ, խորհրդի նախագահ Ռուբեն Թերզյանի գլխավորությամբ առանձնազրույցներ է ունեցել Սենատի փոխրամասնությունների առաջնորդ սենատոր Թոմ Դեսլի (դեմոկրատ, Հարավային Դակոտայից) եւ Օրեգոնից վերջերս սենատոր ընտրված Ռոն Ուայդենի (դեմոկրատ) հետ:

Երկու օրենսդիրների հետ ՀԱԽ-ի ներկայացուցիչները քննարկել են ընդհանուր առմամբ ամերիկահայ համայնքի, Հայաստանին տնտեսական օժանդակություն ցուցաբերելու, մարդասիրական միջանցքի կիրառման, ինչպես նաեւ Հայաստանի հանդեպ բրական երթափակումը վերացնելու վերաբերյալ հարցերը: Նրանք նաեւ երկու բարձրաստիճան պատգամավորներին տեղեկացրել են Լեռնային Ղարաբաղի երկա «ոչ պատերազմ, ոչ խաղաղություն» իրավիճակի մասին, ընդգծելով որ նրանք պատրաստեն Ղարաբաղը Ադրբեջանին չենթարկվելու, Հայաստանի հետ ընդհանուր սահման ունենալու եւ Ղարաբաղի ժողովրդի անվտանգության երաշխիքներն ապահովող սկզբունքները: Նրանք պնդել են, որ սենատորները խոսխուսեն ամերիկյան վարչակազմին ստանձնելու ավելի ակտիվ դեր այդ բնագավառում, եւ թույլ չտան, որ որեւէ կողմ իր լուծումը պարտադրի այդ բարդ ու կենսոնս խնդրին: Հանդիպումների ավարտին հայ հասարակական գործիչները շնորհակալություն են հայտնել սենատորներին իրենց տրամադրած ժամանակի եւ հասկացողության ոգու համար եւ վերջիններից հավաստիացումներ ստացել, որ քննարկված հարցերը կարժանանան իրենց պատշաճ ուշադրությանը:

Հայ եկեղեցու բարձրագույն շխանան՝ բարեւար Վազգեն Մանուկյանին

Կիրակնօրյա պատարագից հետո հոգեւոր ընդունելություն էր Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի վեհարանում. Ն. Ս. Օ. Տ. Գարեգին Ա կաթողիկոսն ընդունելության էր հրավիրել պետական բարձրաստիճան այրերին, օտարերկրյա դեսպաններին, մի շարք կազմակերպությունների ու հասարակությունների ներկայացուցիչներին, Գերագույն հոգեւոր խորհրդի անդամներին եւ հոգեւոր դասի ավագներին: Առիթը՝ լոնդոնահայ (ծագումով լիբանանահայ) բարեւար Վազգեն Մանուկյանին Մայր աթոռի բարձրագույն «Սբ. Գր. Լուսավորիչ» շքանշանով եւ հայրապետական կոնդակով պարգեւատրելը: ՀՅ Ազգային ժողովի նախագահի, Սահմանադրական դատարանի նախագահի, ներքին, ազգային անվտանգության, արտաքին գործերի նախարարների եւ փոխնախարարների, բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաների, օտարերկրյա մի շարք դեսպանների, ինչպես նաեւ Մեծ Բրիտանիայում ՀՅ դեսպանի, «Միդլենդ» բանկի ներկայացուցիչների եւ բազմաթիվ հյուրերի ներկայությամբ ընթացավեց Վեհափառ Հայրապետի սրբազան կոնդակը, որից հետո Վեհափառը շնորհավորեց բարեւար Վազգեն Մանուկյանի կրծքին, նշելով նրա ծառայությունները Հայ եկեղեցուն եւ ազգային հաստատություններին ու «Հայաստան» հիմնադրամին, մանավանդ նրա մեծագույար (1 միլիոն դոլլար) նվիրատվությունը Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնին: Գարեգին Ա կաթողիկոսի Ամենայն հայոց հայրապետ ընտրվելու հաջորդ օրն իսկ Վեհափառի հայրենն եւ անգլերեն արտասանած այդ խոսքերից հետո, խոսեց նաեւ մեծարյալը՝ պրն. Վազգեն Մանուկյանը: Նա իր եւ ընտանիքի երախտագիտությունը հայտնեց Վեհափառին եւ տրամուշ խոստմանությամբ նշեց, թե սփյուռքում հայապահպանության, հայությանը նոպատելու գործում իրեն եւ իր -նման շատերին պատասխանատվություն է դնում հետեւելը, նախարարներ, գիտնականներ, դիվանագետներ ու այլ պաշտոնյաներ, եկել էին շաբաթվա վերջին բաժակը բարձրացնելու Հայաստանում առաջին օտարերկրյա դեսպանի հրաժեշտի առիթով: Հազիվ էր նաեւ դեսպանի խոսքը, որն ամփոփում էր անցած տարիների աշխատությունները ու՝ տխրությունները, եւ այն մեծ նվիրումը, որ ուղեկցեց նրան Երեւանում աշխատելու տարին: Ֆրանսիայի առաջին դեսպանի արդյունավետ աշխատանքի պտղունները դեռ երկար ժամանակ իրենց զգացնել կտան: Տիկին դը Հարիսգը խոստացավ «այսօր հեռասատեսությամբ մի փոքրիկ ներդրում ունենալ եւ իր հրաժեշտի խոսքն ասել հայ ժողովրդին:

ՄՈՍԿՎԱ

Ելցինը խնդրատեց Պետդումայի որոշումը

ՄՈՍԿՎԱ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի նախագահի մամլո ծառայությունը տարածել է Բորիս Ելցինի հայտարարությունը, որ ասվում է. «Ռուսաստանի Դաշնության ժողովի Պետական դուման 1996 թվականի մարտի 15-ին ընդունել է «ԽՍՀ Միության մեջ միավորված ժողովուրդների միասնացումը խորացնելու եւ ՌԽՖՍՀ Գերագույն խորհրդի 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ի որոշումը չեղյալ հայտարարելու մասին» որոշումը: Ընդունված փաստաթղթի էությունը հանգում է «ԽՍՀՄ-ի կազմավորման պայմանագիրը չեղյալ հայտարարելու մասին» ՌԽՖՍՀ Գերագույն խորհրդի որոշումը կասկածի տակ դնելուն: Ելցինի է զարնում Դումայի ընդունած որոշման իրավաբանական անհիմնավորվածությունը, նրա ուղղակի հակասումը Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրությանը:

Ինչ շարժառիթ էլ որ ընկած լինի ընդունված փաստաթղթի հիմքում, նրա նախաձեռնողներին չէր խանգարի մտածել, թե այն ինչ հետեւանքներ կարող է ունենալ Ռուսաստանի եւ Անկախ Պետությունների Համագործակցության համար:

Պետական դումայի այդ որոշումը, ինչպես որ «ԽՍՀՄ դադարման հարցի շուրջ ԽՍՀՄ-ի 1991 թվականի մարտի 17-ի հանրաքվեի իրավաբանական ուժի մասին» որոշումը, փաստորեն նոպատակամղված է քաղաքական եւ իրավական վտանգային կացության ստեղծմանը Ռուսաստանում»:

ԵՐԵՎԱՆ

Հրաժեշտի ընդունելություն ի պատիվ տիկին Հարիսգի

Երեկ Ֆրանսիայի դեսպանատան հյուրասրահում տեղի ունեցավ հրաժեշտի ընդունելություն, որ նվիրված էր դեսպան տիկին դը Հարիսգի Հայաստանում դիվանագիտական աշխատանքի ավարտին: Հրավիրվածներ, նախարարներ, գիտնականներ, դիվանագետներ ու այլ պաշտոնյաներ, եկել էին շամպայնի վերջին բաժակը բարձրացնելու Հայաստանում առաջին օտարերկրյա դեսպանի հրաժեշտի առիթով: Հազիվ էր նաեւ դեսպանի խոսքը, որն ամփոփում էր անցած տարիների աշխատությունները ու՝ տխրությունները, եւ այն մեծ նվիրումը, որ ուղեկցեց նրան Երեւանում աշխատելու տարին: Ֆրանսիայի առաջին դեսպանի արդյունավետ աշխատանքի պտղունները դեռ երկար ժամանակ իրենց զգացնել կտան: Տիկին դը Հարիսգը խոստացավ «այսօր հեռասատեսությամբ մի փոքրիկ ներդրում ունենալ եւ իր հրաժեշտի խոսքն ասել հայ ժողովրդին:

ՀՌԱԿ-ի դիրքորոշումն անփոփոխ է

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության Պետդումայի ընդունած որոշումը թե իրավաբանական եւ թե անգամ բարոյական տեսակետից Հայաստանի Հանրապետության համար ոչ մի նշանակություն ունենալ չի կարող, Արմենոյեսի բրիգադի խնդրանքով անդրադառնալով Բելովեժյան համաձայնագիրը չեղյալ հայտարարելու Պետդումայի արդեն հայտնի որոշմանը, ասաց ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Ինչպես նշվեց, Հայաստանի Ռազմավարական հաղորդակցության կազմակերպություններից մեկը վերջերս հանդես եկավ հոգուս Հայաստանի Հանրապետության ինքնիշխանության: Դրա հետ մեկտեղ հենց այդ ժամանակաշրջանում ՀՌԱԿ-ը գտնում էր եւ շարունակում է գտնել, որ չի բացառվում, թե Հայաստանը, որպես ինքնիշխան պետություն, ժամանակի մեջ մաս կազմեր ինչ-որ ֆեդերացիայի կամ կոնֆեդերացիայի: Սակայն այդ միջպետական միությունը կամ միավորումը երբեւէ որեւէ ձեւով չպետք է խանգարի Հայաստանի Հանրապետության անկախությանը:

ԼՂՀ խորհրդարանը նո՞ւյնպես կկոչվի Ազգային ժողով

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 18 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր ԼՂՀ խորհրդարանի համակարգող խորհրդում, որը ստեղծվել է մարտի 16-ին, քննարկվեց հանրապետության բարձրագույն օրենսդիր մարմնի անվան հարցը: Համակարգող խորհուրդը պատշաճեց ԼՂՀ խորհրդարանը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Ազգային ժողով կոչելու խորհրդարանի նախագահ Արթուր Թովմասյանի առաջարկությունը: Նախատեսվում է այն քննարկել ԼՂՀ խորհրդարանի արտահերթ նիստում, որը կհրավիրվի մարտի 19-ին:

ՍՈՉՈՊԵՏԱԿԱՆ

Թուրքմենստանի նախագահ Նիյազովը կժամանի Երեւան

Այսօր առավոտյան մեկօրյա պաշտոնական այցով Երեւան կժամանի Թուրքմենստանի նախագահ Սաֆարմուրատ Նիյազովը, գլխավորելով նախարարների եւ դիվանագետների մի մեծ պատվիրակություն: Ժամանումից հետո, Թուրքմենստանի նախագահը կայցելի Արգավանդ գյուղում գտնվող թուրքմեն էմիրների դամբարանը: Դեսաորից հետո տեղի կունենա ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Թուրքմենստանի նախագահի հանդիպումը: Այնուհետեւ, երկու երկրների դեկավարները կստորագրեն երկկողմ համագործակցության վերաբերյալ մի շարք համաձայնագրեր: Թե ինչպիսի փաստաթղթեր կլինեն դրանք, եւ նախագահի, եւ արտգործնախարարության մամլո ծառայությունում դժվարացան ճշել: Ամենայն հավանականությամբ, դրանք վերջնական ճշգրտում կստանան երկու նախագահների հանդիպումից հետո: Չի բացառվում, որ տնտեսական բնույթի համաձայնագրերից մեկը վերաբերի թարմենական գազ Հայաստան առաքելուն: Ըստ նախնական ծրագրի, որվա վերջում նախատեսվում է մամուլի առաջիկա: Սաֆարմուրատ Նիյազովը կուղեկցի նաեւ Մատենադարան, իսկ երեկոյան ՀՀ նախագահի անունից նրա պատվին կտրվի պաշտոնական ընդունելություն:

digitised by A.R.A.R.@

ԱՇԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին օրենքի նախագիծը

ԱԺ-ի մարտի 18-ի նիստում շարունակվեց քննարկվել ՀՀ օրենքի նախագիծը տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին: Ըստ օրինագծի տեղական ինքնակառավարման մարմինները ընտրվում են 3 տարի ժամկետով: Համայնքի ղեկավար կամ ավագանու անդամ կարող են ընտրվել 25 տարին լրացած, վերջին մեկ տարում տվյալ համայնքում բնակվող եւ համայնքի անդամ հանդիսացող, տեղական վճարների եւ տուրքերի վճարողների ցուցակներում ընդգրկված ՀՀ քաղաքացիները:

Այդ մարմիններում չեն կարող ընտրվել ԱԺ պատգամավորները, կառավարության անդամները, ինչպես նաեւ իրենց աշխատանքային գործունեության տարածքում մարզպետները եւ այդ կառույցների ստորաբաժանումների ղեկավարները, դատավորները, դատախազությանը, զինված ուժերի, ՆԳ եւ ԱԱԾ-ի ծառայողները:

Յուրաքանչյուր ինքնատաքդրվող բնակավայրի ընտրությունների միասնական ֆոնդի հաշվին մտնում է ընտրական գրավ:

Հիմնականում այս հարցերի շուրջ էր, որ ԱԺ-ում երկար ունեցող պատգամավորները առարկություններ ներկայացրին:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ օրինագիծը դեռեւս չի ընդունվել եւ առաջարկությունները պետք է քննարկվեն, միաժամանակ օրինագծի հայր-կարեւորությունը, «Ազգ»-ը առաջիկա հարցերից մեկում ավելի մանրամասն կանդրադառնանք Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին ՀՀ օրենքի նախագծին:

Ն. Ս.

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

ՌԴ դեսպանության հայտարարությունը Դումայի որոշումների առթիվ

Ռուսաստանի ԱԳՆ հանձնարարությամբ հաղորդում ենք, որ 1995 թ. մարտի 15-ին Ռուսաստանի Դաշնության Դաշնային ժողովի Պետդումայի ընդունած «ԽՍՀ Միությունում միավորված ժողովուրդների միասնացումը խորացնելու եւ ՌԽՖՍՀ Գերագույն խորհրդի 1991 թ. դեկտեմբերի 12-ի որոշումը չեղյալ հայտարարելու մասին» որոշումը չի դիտվում Ռուսաստանի Դաշնության, որպես միջազգային իրավունքի սուբյեկտի, կարգավիճակին եւ չի ազդում նրա իրավունքների ու միջազգային պարտավորությունների վրա:

Դաշնային ժողովի իրավասության հետ կապված դեպքերում միջազգային պայմանագրերի գործողությունը դադարեցնելու կամ անվավեր հայտարարելու հարցերը պետք է լուծվեն օրենքի ձեւով եւ չեն կարող իրականացվել Պետդումայի որոշման ձեւով:

Ընդունված որոշումների նախաձեռնողները, ըստ երեւույթին, պատահական չէ, որ չեն դիմել դրանց օրենքների տեսք տալուն: Ռուսաստանի Դաշնության միջազգային պայմանագրերի գործողության դադարեցման հարցերին առնչվող օրենքները, Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրության 106-րդ հոդվածին համապատասխան, ենթակա են Դաշնության խորհրդի պարտադիր քննարկմանը եւ, Սահմանադրության 107-րդ հոդվածի համաձայն, այնուհետեւ պետք է ներկայացվեն Ռուսաստանի Դաշնության նախագահին:

Անիմաստ է նաեւ ընդունված որոշումը «Ռուսաստանի Դաշնության-Ռուսաստանի համար ԽՍՀ Միության պահպանման հարցի վերաբերյալ 1991 թ. մարտի 17-ին ԽՍՀՄ հանրաքվեի արդյունքների իրավական ուժի մասին»: Նույնիսկ հաջողությամբ հնարավոր կլիներ հավաստել, օրինակ, 1917 թ. Ռուսաստանի տարածքում կայացած հինգերորդ ժողովի ընտրությունների իրավական ուժը:

Պետդումայի ընդունած երկու որոշումներից ոչ մեկում, ըստ էության, չի խոսվում ԱՊՀ-ի ստեղծմանը վերաբերող 1991 թ. դեկտեմբերի 8-ի համաձայնագրի չեղարկման մասին:

Պետդումայի 1995 թ. մարտի 15-ի որոշումները Ռուսաստանի Դաշնության համար չեն առաջացնում միջազգային-իրավական ինչ-ինչ հետեւանքներ: Այդ որոշումները չեն դիտվում ոչ Ռուսաստանի, որպես միջազգային իրավունքի սուբյեկտի, կարգավիճակին, ոչ էլ միջազգային իրավունքի հետ կապված նրա իրավունքներին ու պարտավորություններին. ներառյալ 1991 թ. դեկտեմբերի 8-ի համաձայնագրին առնչվող իրավունքներն ու պարտավորությունները:

Երեւան, մարտ, 1995 թ.

ԱԺ-ի մարտի 18-ի նիստում Բ. Առաքելյանը ներկայացրեց ՀՀ ԱԺ-ի պատգամավորների հայտարարության տեքստը ՌԴ Պետական դումայի 1995 թ. մարտի 15-ի որոշումների առթիվ: Հայտարարության մեջ մասնավորապես նշված է. «ՌԴ Պետդուման ընդունել է որոշումներ, որոնցով, փաստորեն, անտեսելով պատմական անժխտելի իրողությունները, փորձ է արվում վերականգնել խորհրդային Միությունը: Բելովեժյան համաձայնությունները «չեղյալ համարելու» սույն որոշումները ոտնահարում են միջազգային իրավունքը, նսիսկին ԽՍՀՄ տարածքում առաջացած պետությունների ինքնիշխանությունը, ժողովուրդների ազատությունը»: Այնուհետեւ հայտարարության մեջ հիշատակված է, որ «ՀՀ ԳԽ-ն, հիմնվելով հայ ժողովրդի կամքի վրա, 1991 թ. մարտի 1-ին որոշեց չմասնակցել կայսրության պահպանման հարցով մարտի 17-ի հանրաքվեին եւ 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին միջազգային իրավունքի եւ ԽՍՀՄ օրենքների շրջանակներում անցկացրեց հանրաքվե եւ հռչակեց Հայաստանի Հանրապետության անկախությունը»: Վերջում ընդգծվում է, որ «Մենք ՀՀ ԱԺ պատգամավորներս, հավատարիմ մնալով 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ի Անկախության հանրաքվեով արտահայտված ժողովրդի հավատական կամքին, հավաստում ենք մեր վճռականությունը պաշտպանել ՀՀ սահմանադրական կարգը, կանխել ազգային շահերի ու անկախ պետականության դեմ ուղղված ցանկացած սադրանք»:

Ըստ որում. Առաքելյանի ներկայացրած տեղեկատվության հայտարարության ընթերցման պահին նրա տակ ստորագրել են 81 պատգամավորներ: Նա միաժամանակ ավելացրեց, որ 1991 թ. մարտի 1-ի վերոհիշյալ որոշմանը կողմ են քվեարկել 182 պատգամավորներ, 1-ը ձեռնպահ, իսկ «դեմ» չի եղել:

Պրն. Առաքելյանի խոսքից հետո Արշակ Սադոյանը նշեց, թե ավելի ճիշտ կլինի, որ ԱԺ-ն հայտարարության անի, այլ ոչ թե ստորագրեն պատգամավորները ինչ-որ հայտարարության տեքստի տակ: Պարզվեց, որ Սահմանադրությամբ նախատեսված չէ ԱԺ-ի կողմից հայտարարություն անելու իրավունք: Այս հանգամանքը չդավարարեց պրն. Սադոյանին եւ նա լրացուցիչ պարզաբանումներ պահանջեց: Ի պատասխան ԱԺ փոխնախագահ Ա. Սահակյանը նկատեց. «Ես մտադիր չեմ քաղաքական լիկբեզ անցկացնել»:

ՌԴ Պետդումայի որոշման կապակցությամբ Պ. Հայրիկյանն ասաց, որ հոդվածների դեմ կոիվ տալու հարկ չկա եւ կոչ արեց. նկատելով. «Без паники, господа»:

Դ. Վարդանյանը ԱԺՄ-ի անունից նշեց, որ ՌԴ Պետդումայի հայտարարության առաջացրած ռեակցիան հավատարժեք չէ կատարվածին: Դա միաժամանակ կապված հայտնեց, ասելով, որ եթե Հայաստանի անկախությանը իսկապես վտանգ սպառնա, առա ԱԺ-ի պատասխան հայտարարության տակ ստորագրողներից բոլորը պատրաստ կլինեն անկախությանը:

ԱԺ-ի հայտարարության ընթերցումը ուղղակի եւ կտրուկ արձագանք բողեց ԱԺ-ի կոմունիստական խմբակցության վրա: Դահլիճից բացակայող Լեոնիդ Հակոբյանը (ՀԿԿ) հատուկ բլոկով մատ դահլիճ, իսկ Սերգեյ Բաղայանը պատասխան խոսք պահանջեց: Պրն. Բաղայանը նշեց, որ ՀԿԿ-ն ԱԺ-ն համարում է մեր պետական շինարարության կարեւոր օղակը: Նա զարմանք հայտնեց այն աղմուկ-աղաղակից, որ բարձրացել է Պետդումայի որոշման առթիվ: Եւ ավելացրեց, որ որեւէ վտանգ չկա այստեղ, քանի որ մի պետություն Ռուսաստանը որոշում է ընդունել բացառապես նախընտրական ծրագրերին հետամուտ լինելու պատճառով, եւ ոչ որ չի պատրաստվում վերացնելու Հայաստանի անկախությունը: Իրարանցումը նա որակեց որպես «մարտնչող կոմունիզմի դրսեւորում» եւ Ռուսաստանի հետ կապերը խզելու սոսիք:

Երջանիկ Արզումանյանը տեղից բղբոսացավ այդ ելույթի դեմ եւ պահանջեց ընդհատել այն: Լեոնիդ Հակոբյանը տեղից հաստատեց նրանով նկատելով դիմելով պրն. Արզումանյանին. «Ի՞նչ կա որ, դուք էլ խոսեք, մենք էլ խոսենք»:

Դրանով էլ հարցի քննարկումն ավարտվեց:

Ն. Մ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Պատգամավորները դատապարտում են ՌԴ Պետդումայի որոշումը

Բունդեսթագում աղաղակված են քաղաքական փոքրամասնությունների իրավունքները

Պատմական այցով Հայաստանում էր գտնվում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության Բունդեսթագի պատվիրակությունը խորհրդարանի փոխխոսնակ Հանս Քլայնի ղեկավարությամբ (Քրիստոնեասոցիալիստական կուսակցություն): Պատվիրակության կազմում էին Հայնրիխ Լումեր (Քրիստոնեադեմոկրատական միություն), Քաթրին Ֆուֆս (Սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցություն), դոկտոր Ուրսուլա Հայդ (Կանայք):

Բացելով ասուլիսը ԱԺ փոխնախագահ Արա Սահակյանը նշեց, որ պատվիրակությունը արդյունավետ հանդիպումներ է ունեցել, որոնց ընթացքում պատկերացում է կազմվել Հայաստանի քաղաքական իրավիճակի, տարածաշրջանի խնդիրների հանդեպ ՀՀ իշխանությունների դիրքորոշման:

Պրն. Սահակյանը նշեց, որ շատ հարցերում մեր եւ գերմանացիների տեսակետները համընկնում են՝ հատկապես հայ-գերմանական միջպետական փոխշահավետ համագործակցության շուրջ:

Իր հերթին պրն. Քլայնը նշեց, որ սա 3 տարի առաջ ԳԽ նախագահ Բ. Առաքելյանի այցի պատասխանն է: Նա նշեց, որ Հայաստանում հյուրընկալումը բարձր մակարդակի վրա է եղել: Հանդիպումներ են ունեցել ՀՀ ԱԳ նախագահի, ԱԳ նախարարի, ԱԺ հանձնաժողովների նախագահների, խմբակցությունների նախագահների, ՀՀ-ում Ղարաբաղի մշակման ներկայացուցչի տեղակալի հետ: Գերմանական պատվիրակությունը մասնակցել է Միդլենդ-Արմենիայի բացմանը, եղել էջմիածնում, Սատենադարանում:

Պրն. Քլայնը անդրադառնալով ՌԴ Պետդումայի որոշմանը նշեց, որ այն իրավական հիմք չունի: Այն փաստորեն հարեւանների հետ հարաբերությունների առակայունացում է նշանակում: Նա ավելացրեց, որ չնայած ելցինին շատ են քննադատում, սակայն նրա շնորհիվ հնարավոր եղավ ԱՊՀ երկրների անկախությունը կյանքի կոչել:

Ինչ վերաբերում է ԼՂՀ հիմնախնդրին, ասաց, ըստ պրն. Քլայնի, չկա որեւէ բախում, որը չվտանգի բոլորի շահերը: Նա ավելացրեց, որ կան միջազգային որոշ սկզբունքներ, որոնցից անհնար է շեղվել: Երաշխիքները պետք է երկուսեքան առահովվեն: Իսկ բանակցությունների համար պետք է գալ կողմերի համար ընդունելի փոխզիջման: Գերմանական կողմն իր մասնակցությունը կբերի հիմնախնդրի կարգավորմանը:

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ինչպե՞ս, ի՞նչ մեխանիզմներով եւ օրինագծերով են ապահովում Բունդեսթագի քաղաքական փոքրամասնության իրավունքները, պրն. Քլայնը նշեց, որ 1-ին համաշխարհային պատերազմից հետո Գերմանիայի օրենսդրությունը շատ բան է սովորեցրել: «Փոքր» կուսակցությունների մուտքը խորհրդարան կանխելու համար գործում է 5 տոկոսանոց սահմանը: Այդ սահմանն անցնելուց հետո կուսակցությունները ձեռք են բերում բազմաթիվ իրավունքներ, ընդհուպ ֆինանսավորում պետության կողմից: Նրանք իրավունք ունեն օրինագծեր ներկայացնել, մեծ ու փոքր հարցադրումներ անել կառավարությանը: Փոքրամասնությունը, ըստ պրն. Քլայնի, մեծ մասնակցություն ունի խորհրդարանի աշխատանքներին: «Այս իրավունքները խորհրդարանական փոքրամասնություններին տանում են իրենց մեծամասնություն համարելու հիվանդության», նշեց պրն. Քլայնը:

ԵՎԳԵՆԻ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

ՎԱՆԱՁՈՐ

Վանաձորցիները վերջին հրաժեշտը տվեցին Բորիս Մխիթարյանին

Կիրակի օրը վանաձորցիները վերջին հրաժեշտը տվեցին ՀՀ ԱԺ պատգամավոր, ՀՅԴԱՄ-ի գլխավոր տնօրեն Բորիս Բաբկենի Մխիթարյանին: Ինչպես հաղորդվել էր, փետրվարի 21-ին նա մահացու վիրավորվել էր հրազենից: Վանաձորի Սուրբ Աստվածածին եկեղեցու հոգեւոր խորհրդի անդամի մահը մեծ ցավ պատճառեց վանաձորցիներին, հանգի նա բազմաթիվ բարեգործությունների հեղինակ էր, հաղորդի նախագահ Վայե Մանուկյանը: Նրանք վստահեցրին, որ «Միդլենդի» հաստատումը Հայաստանում կխթանի տնտեսության զարգացումը, մեծապես կօժանդակի ծեռներեցությանը եւ կապահովի միջազգային ընդունված չափանիշերին համապատասխան սպասարկում:

HSBC խմբի բանկերից «Միդլենդն» առաջինն է ԱՊՀ երկրներում, վստահելիությամբ, հաստատունությամբ: Վարկեր կսկսեն տրվել ավելի ուշ: Դրանց տոկոսադրույքները դեռ չեն որոշվել:

Նույն օրը երեկոյան կայացավ բանկի բացումը: Վեհափառ Հայրապետը հրեց իր օրհնությունը: Ներկա էին ՀՀ նախագահը եւ պատասխանատու անձինք:

Ա. Ա.

«Միդլենդ-Արմենիան» կխթանի տնտեսության զարգացումը

Մարտի 16-ին «Միդլենդ-Արմենիա» բանկի՝ ԱԳՆ դահլիճում կազմակերպած մամուլի ասուլիսին լրագրողներին հյուրընկալել էին «Միդլենդ» բանկի գլխավոր տնօրեն Մ. Գեյգանը, գործադիր տնօրեն Ք. Ուիքսոնը, պլանավորման գլխավոր պատասխանատու Ջ. Քարդոնը, «Միդլենդ-Արմենիա» բանկի գլխավոր գործադիր տնօրեն Դ. Բադդը, տնօրենների խորհուրդը պայմանավորված է ՀՀ կառավարության հանդեպ վստահությամբ, եւ, անշուշտ, Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանության մեծ աջակցությամբ: «Միդլենդը» կունենա մեկ տարվա մենաշնորհ, այն է՝ HSBC խմբի բանկերից որեւէ այլ մեկը մինչ այդ չի կարող հաստատվել Հայաստանում: Բանկն առայժմ կընդունի տվանցներ եւ ավանդատուներին կբահագրգռի [illegible]

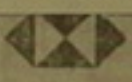

Միդլենդ Արմենիա Բանկ բբ
Midland Armenia Bank jsc

Ավտոքար Երեւանյան լճի մոտ

Ուրբաթ կեսօրին ծովակալ Իսակովի պողոտայում, Երեւանյան լճի մոտ տեղի ունեցած ավտոքարի ժամանակ զոհվեց Հայաստանի նախագահի աշխատակազմի գարաժի վարող, 55-ամյա Ռազմիկ Դեւոնյանը: Հանդիպակաց երթեւեկության գոտուց դուրս ոլորած ավտոմեքենան բախվել է նրա վարած մեքենային: Ռ. Դեւոնյանը բարձրակարգ վարող էր, 14 տարի անընդմեջ եղել է ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Կարեն Դեմիրճյանի վարողը: Վերջինս կողմից պատճառված հետո, ժամանակի բարերին համապատասխան, երկար ժամանակ գործազուրկ էր: Ծագումով գյումրեցի Ռ. Դեւոնյանը համեստ ու բարի մարդ էր, վայելում էր գործընկերների ու երգչախմբի հարգանքը: Նրա հուղարկավորությանը ներկա էր ՀՀ նախագահի աշխատակազմի դեկավար Շահեն Կարամանուկյանը, աշխատակազմի ու նրա մի շարք ստորաբաժանումների ներկայացուցիչներ:

Վարված ավտոմեքենայում էր նաեւ ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության դեկավար Ամասիա Հովհաննիսյանը: Մեր գործընկերոջ ստացած հարվածը ծանր չէր, թեեւ զգալի էր, եւ նա բուժվում է հիվանդանոցում: Մաղթում ենք նրան շուտափույթ առողջանում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 2 տարի
Գլխավոր եւ հիմնադիր
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Խուս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍՍԱՏԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍՄՐԿԻՉ ՍՄՐԿՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային
ծառայություն / 581841
Էջը եւ ստանձնեցին ՊԱՅԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆԸ
Apple Macintosh
համակարգչային ստանձնը
«Ազգ» թերթի
Յուրաքանչյուր «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

հայկյամ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Բոլոր դարագաներում մամուլը անձեռնմխելի պետք է լինի

«Ազգի» նախանցյալ համարում, արտատպելով ՈԱԿ Մ. Նահանգների դաշտոնաթերթ «Նոր օր» թերթից, ներկայացվել էր Լոս Անջելեսի «Նոր կեանք» շաբաթաթերթի խմբագրատանը մարտի 2-ին կայացած ժամլո ասուլիսում կատարված հայտարարություններն ու բացահայտումները այն մասին, որ ընդամենը 3 օրվա ընթացքում Լոս Անջելեսում լույս տեսնող 3 թերթերի խմբագիրների եւ աշխատակիցների դեմ, ինչպես նաեւ նրանցից մեկի 3 հյուրերի նկատմամբ կատարվել է խուլիգանական արարք դանակահարվել են նրանց ինքնաշարժների անիվները, իսկ ոմանց ավտոմեքենայի վրա նաեւ բքու է թափվել:

Գլխավոր տուժողները եղել են «Նոր կեանք» անկախ շաբաթաթերթի խմբագիր եւ տեր Գրիգոր Շենյանը, նույն թերթի աշխատակիցներ Սարգիս Մանուկյանն ու Արամ Օշականյանը, ինչպես նաեւ «Նոր Հայաստան» թերթի խմբագիր Վահան Նանսրգյանն ու աշխատակից Ջորջ Աբելյանը: Ընդ որում, վերջինս ինքնաշարժի դեմ ոտնձգությունը կատարվել է մարտի 1-ի գիշերը, իր բնակարանի առաջ, այն դիտելիս, երբ նրա տանը հյուրընկալվում էին 3 անձնավորություններ: Կայծակ Զեյթլյանը, Սարգիս Զեյթլյանը եւ Հայր Կարապետյանը, որոնց ինքնաշարժերի անիվները նույնպես դանակահարվել են: Նույնը կատարվել է նաեւ ՍԴՀԿ տեղի դաշտոնաթերթի «Մասիս» շաբաթաթերթի նախկին խմբագիր Հարություն Սաղոյանի ավտոմեքենայի դեմ, ինչպես դնդել է վերջինս հիշյալ ասուլիսում:

Մեր ընթերցողներից ոմանց միգուցե ասող այս անունների մասին, կարծում եմ, անհրաժեշտ է մի վոտրիկ who's who (ով ով է) բացել, որ դեպքի դարձ դառնա, թե ասուլիսի մասնակիցներից ոմանց այն դնդումը, թե այդ բոնարարքների ետեւում կանգնած է ՀՅԴ Արեւմտյան Ամերիկայի կենտրոնական կոմիտեն, հիմք ունի", թե ոչ:

Գրիգոր Շենյանը տարբ 20 տարուց ի վեր հաջողությամբ հրատարակում է «Նոր կեանք» շաբաթաթերթը, որը համարվում է տեղի ՀՅԴ դաշտոնաթերթ «Ասպարէզի» գլխավոր մրցակիցը: Ավելին նախադեպ Լիբանանում դաշնակցական շրջանակներին հարող այս հրատարակագիրը 80-ական թվականների կեսերին արդեն Խ. Հայաստանի իրականությունն ընդունելով որոշակես հեռացել էր դաշնակցությունից, իսկ անկախ Հայաստանի գոյատեւումից ու մանավանդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախագահ ընտրվելուց հետո սկսել էր ավելի հստակ դաշտոնանել Հայաստանի նոր իշխանություններին, հանձին ամենասուր հոդվածներ ստորագրելով ընդեմ ոչ միայն «Ասպարէզի» գլխավոր խմբագիր Ժան Բոսակյանի, այլեւ տեղի մյուս դեկավարների: Նա իրավացիորեն ձախակում էր «Ասպարէզ» թերթի հայտին եւ անցյալներն էջերում լույս տեսած անվանարկիչ հոդվածներն ու լուսանկարները նպատակի է. Տեր-Պետրոսյանի հասցեին: Լուսանկարներ, որոնք կարելի չէ անգամ մեջբերել իրեն հարգող որեւէ թերթի էջերում:

Նույնը վերաբերում է նաեւ Սարգիս Մանուկյանին, որի սուր, բայց սթափ եւ շիտակ հայեցակետերով գրված հոդվածներ «Նոր կեանքի» էջերում անհանդուրժողական ոգով են դիմավորվում դաշնակցական մամուլում:

ՀՅԴ-ի հետ շատ ավելի ճակատային հարաբերությունների մեջ են գտնվում «Նոր Հայաստան» թերթի խմբագիր Վահան Նանսրգյանն ու Ջորջ Աբելյանը: Նրանք անցած են իրեն «ՀՅԴ վերականգնման շարժում» անվանած խմբակորմանը, վտարված են կոսակցության շարքերից եւ իրենց թերթն էլ գլխավոր խոսափողն է մարոխյանական գծի դեմ պայքարող նախկին դաշնակցականների: Նույնը վերաբերում է նաեւ Ջորջ Աբելյանի գլխավոր տուժողներ եղել են «Նոր կեանք» անկախ շաբաթաթերթի խմբագիր եւ տեր Գրիգոր Շենյանը, նույն թերթի աշխատակիցներ Սարգիս Մանուկյանն ու Արամ Օշականյանը, ինչպես նաեւ «Նոր Հայաստան» թերթի խմբագիր Վահան Նանսրգյանն ու աշխատակից Ջորջ Աբելյանը: Ընդ որում, վերջինս ինքնաշարժի դեմ ոտնձգությունը կատարվել է մարտի 1-ի գիշերը, իր բնակարանի առաջ, այն դիտելիս, երբ նրա տանը հյուրընկալվում էին 3 անձնավորություններ: Կայծակ Զեյթլյանը, Սարգիս Զեյթլյանը եւ Հայր Կարապետյանը, որոնց ինքնաշարժերի անիվները նույնպես դանակահարվել են: Նույնը կատարվել է նաեւ ՍԴՀԿ տեղի դաշտոնաթերթի «Մասիս» շաբաթաթերթի նախկին խմբագիր Հարություն Սաղոյանի ավտոմեքենայի դեմ, ինչպես դնդել է վերջինս հիշյալ ասուլիսում:

Մեր ընթերցողներից ոմանց միգուցե ասող այս անունների մասին, կարծում եմ, անհրաժեշտ է մի վոտրիկ who's who (ով ով է) բացել, որ դեպքի դարձ դառնա, թե ասուլիսի մասնակիցներից ոմանց այն դնդումը, թե այդ բոնարարքների ետեւում կանգնած է ՀՅԴ Արեւմտյան Ամերիկայի կենտրոնական կոմիտեն, հիմք ունի", թե ոչ:

Գրիգոր Շենյանը տարբ 20 տարուց ի վեր հաջողությամբ հրատարակում է «Նոր կեանք» շաբաթաթերթը, որը համարվում է տեղի ՀՅԴ դաշտոնաթերթ «Ասպարէզի» գլխավոր մրցակիցը: Ավելին նախադեպ Լիբանանում դաշնակցական շրջանակներին հարող այս հրատարակագիրը 80-ական թվականների կեսերին արդեն Խ. Հայաստանի իրականությունն ընդունելով որոշակես հեռացել էր դաշնակցությունից, իսկ անկախ Հայաստանի գոյատեւումից ու մանավանդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախագահ ընտրվելուց հետո սկսել էր ավելի հստակ դաշտոնանել Հայաստանի նոր իշխանություններին, հանձին ամենասուր հոդվածներ ստորագրելով ընդեմ ոչ միայն «Ասպարէզի» գլխավոր խմբագիր Ժան Բոսակյանի, այլեւ տեղի մյուս դեկավարների: Նա իրավացիորեն ձախակում էր «Ասպարէզ» թերթի հայտին եւ անցյալներն էջերում լույս տեսած անվանարկիչ հոդվածներն ու լուսանկարները նպատակի է. Տեր-Պետրոսյանի հասցեին: Լուսանկարներ, որոնք կարելի չէ անգամ մեջբերել իրեն հարգող որեւէ թերթի էջերում:

Նույնը վերաբերում է նաեւ Սարգիս Մանուկյանին, որի սուր, բայց սթափ եւ շիտակ հայեցակետերով գրված հոդվածներ «Նոր կեանքի» էջերում անհանդուրժողական ոգով են դիմավորվում դաշնակցական մամուլում:

ՀՅԴ-ի հետ շատ ավելի ճակատային հարաբերությունների մեջ են գտնվում «Նոր Հայաստան» թերթի խմբագիր Վահան Նանսրգյանն ու Ջորջ Աբելյանը: Նրանք անցած են իրեն «ՀՅԴ վերականգնման շարժում» անվանած խմբակորմանը, վտարված են կոսակցության շարքերից եւ իրենց թերթն էլ գլխավոր խոսափողն է մարոխյանական գծի դեմ պայքարող նախկին դաշնակցականների: Նույնը վերաբերում է նաեւ Ջորջ Աբելյանի գլխեւ

ՀՐՄԱՆԱԽՆԴԻՐ

Գուրգեն Ներսիսյան. «ԼՂՀ արդյունաբերության մեջ առկա են դրական տեղաշարժեր»

Ինչպես հայտնի է, 1995 թ. հուլիսի 25-ին ԼՂՀ Նախագահի հրամանագրով ստեղծվել է Լեռնային Ղարաբաղի արդյունաբերության նախարարություն, իսկ նույն տարվա օգոստոսի 4-ին հանրապետության արդյունաբերության նախարար նշանակվեց 35-ամյա Գուրգեն Ներսիսյանը, որը Երեւանի Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտի ասպիրանտ է. «Արցախկենցաղտարարկում» արտադրական միավորման նախկին գլխավոր տնօրենն է: Ինչպիսի՞ է ԼՂՀ արդյունաբերության զարգացման առանձնահատկություններն, ի՞նչ է արված նախարարության կազմավորման օրվանից: Այս եւ մյուս հարցերին պատասխանում է Գուրգեն Ներսիսյանը:

-Ինչպե՞ս կբնութագրեիք ԼՂՀ արդյունաբերության մեջ տիրող իրավիճակը, ինչո՞վ է թելադրված նոր նախարարության ստեղծման անհրաժեշտությունը:

- Մինչեւ վերջերս հանրապետության արդյունաբերական ձեռնարկությունները մտնում էին տարբեր գերատեսչությունների, վարչություններ ու միավորումների կազմի մեջ: Ցնդում բացակայում էր կառավարման միասնական համակարգը, ինչը լրացուցիչ դժվարություններ էր ստեղծում ձեռնարկությունների գործունեության համակարգման, արտասահմանյան գործընկերների հետ սերվա դրությամբ նախարարությանը ենթակա է 35 ձեռնարկություն:

- Վերջերս հրապարակվեցին արդյունաբերական ձեռնարկությունների 1995 թ. գործունեության արդյունքները: Դուք ինչպե՞ս կմեկնաբանեիք դրանք:

- Անցյալ տարի որոշակի աշխատանք կատարվեց ցնդի ձեռնարկությունների գործունեության արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ: Շուկայական տնտեսությանն անցնելու պայմաններում որոշ արտադրատեսակների պահանջարկը կտրուկ նվազել է եւ դրանց իրացումը դժվարացել: Պետք է հավի առնել, որ 1995 թ. եւս ձեռնարկություններն փոխշահավետ կապերի հաստատման, հումքի մատակարարման եւ պատրաստի արտադրանքի իրացման, մյուս ցավոտ խնդիրների լուծման հարցերում: Արդյունաբերության նախարարության ստեղծման նպատակն էր զերծ մնալ այդ դժվարություններից, ցնդի ենթակառույցները միավորել միասնական, կենտրոնացված համակարգում, օպերատիվորեն լուծել ծագող խնդիրները: Միտումը մեկն է՝ անհրաժեշտ նախադրյալներ ստեղծել այն հավակարկով, որ ձեռնարկությունների մեծ մասը տեղական հումքով գործի մինչեւ հումքի ներմուծման հնարավորության առաջացումը: Մինչեւ վերջերս մեր նախարարության կազմի մեջ մտնում էին 11 ձեռնարկություն եւ մեկ արտադրական միավորում: Կատարվածային վերափոխումներից հետո այժմ առավելապես աշխատել են ծանր պայմաններում, որոնք կապված էին էներգակիրների, ներկրվող հումքի ծավալների կտրուկ կրճատման եւ այլն բանի հետ, որ ավերված արտադրական կարողությունների զգալի մասը առայժմ չի վերականգնվել: Եթե դրան ավելացնենք ֆինանսական միջոցները, կարծում եմ, պատկերն ավելի պարզ կդառնա: Այդուհանդերձ առկա են որոշակի արդյունքներ, որոնք, ելնելով իրավիճակից, կարելի է գոհացուցիչ համարել: 1995 թ. ցնդի ձեռնարկություններում թողարկվել է 767 մլն 975 հազար դրամի ապրանքային արտադրանք, որը 271,8 միլիոնով գերազանցում է նախորդ տարվա ցուցանիշը: Արտադրության ծավալի նկատելի աճ է արձանագրվել մասնավորապես էլեկտրատեխնիկական գործարանում, ալիքների ֆաբրիկայում, Ստեփանակերտի կոնդենսատորների գործարանում, ջինանյութերի կոմբինատում, այլ ձեռնարկություններում: Օրինակ, էլեկտրատեխնիկական գործարանում արտադրության ծավալն աճել է 3, կահույքի ֆաբրիկայում՝ 2,5, կոնդենսատորների գործարանում՝ մոտավորապես 2, ջինանյութերի կոմբինատում՝ ավելի քան 5 անգամ:

- Փոփոխություններ տեղի ունեցե՞լ են արտադրանքի իրացման ոլորտում:

- Այո, զգալի տեղաշարժեր են արձանագրվել նաեւ այդ ոլորտում: 1995 թ. իրացվել է 771 մլն 889 հազար դրամի արդյունաբերական արտադրանք: Այդ ցուցանիշով նախորդ փաստական մակարդակը գերազանցվել է 55 մլն 746 հազար դրամով: Որոշակի աշխատանք է կատարվում նաեւ արտադրանքների որակի բարելավման նպատակով: Սխալ է այն կարծիքը, թե բարձրորակ արտադրանքի թողարկման համար մենք չունենք անհրաժեշտ սարքավորումներ ու տեխնոլոգիաներ: Եղածը բավական է պահանջարկ ունեցող արտադրանքների թողարկման համար: Միայն թե անհրաժեշտ է աշխատանքին վերաբերվել պատասխանատվությամբ, լիովին գործի դնել ճարտարագիտական եւ նորարարական միտքը: Սա մեր առաջնահերթ խնդիրներից մեկն է:

Գրի առավ
ՎԱՀԵՔԻ ԱՂԱՅԱՆԸ
Ստեփանակերտ

ՎԻՐԱՀԱՅ ԿՅԱՆՔ

Փոքր հզորության հիդրոկայան Թափարվան գետի վրա

«Ազգի» խմբագրություն այցելեցին հրազդանցի ինժեներ Վազգեն Փերիխանյանը եւ Երեւանի ճարտարագիտական համալսարանի դոցենտ, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Երջանիկ Մանուկյանը: Երկուսն էլ էլեկտրատեխնիկայի մասնագետ են. բավական փորձ են ձեռք բերել փոքր հզորության եւ անգամ շարժական հիդրոկայանների կառուցման ու գործարկման ասպարեզում: Նրանք օրերս վերադարձել են Ջավախից, ուր Ախալքալաքից մոտ 1 կմ հեռավորությամբ, Փարվանա լճից հոսող Թափարվան գետի վրա, մեր վիրահայ հայրենակիցներին օգնել են ռեկորդային կարճ ժամանակում, 7 ամսվա ընթացքում, կառուցել ու գործարկել 500 կվտ հզորությամբ հիդրոկայան: Ահա թե ինչ պատմեցին նրանք:

Ջավախքում, ինչպես ողջ Վրաստանում, էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը բնակչությանը խիստ սահմանափակ է ամիսը մեկ երկու ժամ: Փաստորեն ոչնչական էլեկտրամատակարարում չկա, չունեն: Տոնկրեսն, Ախալքալաքի բնակչությունը, 4000 ընտանիքից ավելի, խնդիրը լուծում է շարժական էլեկտրակայանների միջոցով: 10, 20, անգամ 50 ընտանիքներով միացել են, գնել երեւանյան արտադրության այդպիսի կայաններ եւ ամեն երեկո ժամը 6-ից 12-ը միացնում են: Դա, իհարկե, ֆինանսական նպատակով օգտագործել հնարավոր չէ, բայց հեռատացույց նայելը եւ լուսավորություն ստանալը այլեւս խնդիր չէ: Պիտի ասենք, որ Ջավախքի հայերը մեր տղաներությամբ, շատ համախումբ են, իրար օգնող: Յոթ ամիս այնտեղ Լինք, Փարվանա լճից հոսող Թափարվան գետի վրա կառուցեցինք ու գործարկեցինք 500 կվտ հզորությամբ փոքր հիդրոկայան: Նախաձեռնությունը գալիս էր տեղի «Տիգրան» Ֆոնդից, որն էլ հատկացրել էր միջոցները: Մոտ 500 մետր վրա խողովակատար տարանք, 5 մետր բարձրությամբ ամբարտակ կառուցեցինք, որի հետեւանքով առաջացավ ջրահավաք փոքրիկ լճակ, տեղադրեցինք Չարենցավանի հասցոցաշինական գործարանի արտադրության երկու տուրբին: Հնարավորություն կա տեղադրել նաեւ երկուսը: Դրանք մեկ մետր տրամագծով, երկու մետր երկարությամբ եւ 3,2 տոննա կշռով փոքրիկ բաներ են, որոնցից մեծ հաջողությամբ կարելի է տեղադրել նաեւ Հայաստանի լեռնային գետակների վրա: Արժեքը միջազգայինի համեմատությամբ չափազանց փոքր է: Ամենաէժանները չինական տարբերակներն են, որոնք արժեն 140 հազար դոլար, իսկ մեր գործարանն այսօր դրանք առաջարկում է 20 հազարով: Աիալքալաքի տարածքներն ավելի էժան են ելել, ընդ որում մեր արտադրանքը իր տեխնիկական ցուցանիշներով եւ օգտակար գործողության գործակցով անհամեմատ լավն է: Սա հատուկ նշանակով ենք նշում, որովհետեւ, երբ Հայաստանում շահագրգռություն հանդես բերվի կարելի է տարեկան մինչեւ 100 այդպիսի տուրբին թողարկել եւ ամենուրեք տեղադրել:

Վրաստանում մենք արդյունքի շահագրգռության, այն էլ ամենաբարձր ոչնչական մակարդակով, տեսանք: Բավական է նշել, որ երկրի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն եւ շատ այլ պաշտոնական անձինք նկել են Ախալքալաք եւ հետաքրքրվել մեր աշխատանքով, կայանի բացման ժամանակ էլ Թբիլիսիից բազմաթիվ պաշտոնատարներ կային: Մեզ երկուսիս խնդրում էին մնալ եւ խրախուսել մեր գործարաններում գործի գցել փոքր հզորության տուրբինների թողարկման աշխատանքը, այդպես ձեռնամուխ լինել համանման փոքր հզորության հիդրոկայանների կառուցմանը: Խոստանում էին անհարկաց տալ Վրաստանի քաղաքացիություն, շատ լավ նյութական պայմաններ էին առաջարկում: Մերժեցինք, որովհետեւ շատ ենք ուզում այդ աշխատանքը կատարել այստեղ, Հայաստանում...

Այսպիսին էր զրուցակիցներիս ոգեւորությունը: Այն հետաքրքիր էր ոչ միայն իրենց տեղեկատվության Ջավախքի հայության կյանքից, այլեւ Հայաստանի համար համանման փոքր հիդրոկայաններ կառուցելու հայեցակետից, որի մասին շատ խոսում ենք, իսկ գործ սակայն հազվադեպ հանդիպում ենք: ՀՀ Ենթադրելիքի նախարարությունն եւ մյուս բոլոր շահագրգիռ կազմակերպություններին ու անձանց ի գիտություն...

ԱՍԵՔԻ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Փորձագե՞տ, թե՞ փորձանմուկ... Հայ կինը եւ «թուրքերի առաջ մեղավոր» հայ ժողովուրդը

Բանաստեղծուհի Միլվա Կապուտիկյանի «Գոլոս Արմենիի» այս տարվա մարտի 7-ի համարում տպագրված «Չեմ կարող չզայրանալ» ելույթը լայն արձագանք է գտել հանրապետությունում. Պատճառը վարյատես Հրանտ Բագրատյանի վերջին ելույթն է. Ոչ միայն լրագրողների, այլեւ ողջ հայ ժողովրդի հետ, այն էլ հեռուստատեսությամբ, վարյատեսը խոսում է այնպիսի տոնով, այնպիսի անդրադարձությամբ, որ իրոք միայն զայրանալ կարելի է: Զարմանալին եւ զայրացնողը այն է, որ փոխանակ նման վարյատեսից ազատվենք, գտնվում են անդեմ տողորոքներ, որոնք մեծաղաղաբար այս դարաշրջանի անգամ հակազգային բարբաջանքները ոչ միայն դրվատում են (այն էլ մայր բերքում), այլեւ դրանք որպես ուրացած խոստովանանք-մեղադրանք եւ դատական իրողություն են հրամցնում ընթերցողին (հատկապես թուրք), եղծում մեր դատական-հիշողությունը, չմտածելով, թե ինչպիսի մեծ վնաս են հասցնում Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ու մեր ժողովրդի համազգային դիմանկարին: Թերեւս այսքան խիստ չխոսեինք, եթե դրա առիթը չտար «Հայաստանի Հանրապետություն» մայր օրաթերթի մարտի 12-ի համարում տպագրված. ՀՀ ՏՆ Լրատվական վերլուծության կենտրոնի գլխավոր փորձագետ Անահիտ Ադամյանի «...Եւ կանայք» խորագրաղարտումը:

(Այնա) բացվել է «Վան» զուգահանդեսը: Եվ հայոց հանդեպ գործադրած ցեղասպանության համար Հարվարդի համալսարանի դոկտորներ Ջեյմս Ռասելը եւ Բերթ Վոն հանդես են եկել առանձին դասախոսություններով եւ զուգադրության ներկայացրել մեծ եղեռնից փրկված Վան-Տոսպի հայեցի մասունքներ, վերազարթնեցրել ԱՄՆ-ում ապրող հայերի մեջ հայրենի երգերի կարոտն ու հաղթանակը վաղվա Հայոց գայիսի հանդեպ, ներկաներին ծանոթացրել Վանի բարբառին եւ ազգագրությանը: Հայոց ցեղասպանությունը եւ ցեղասպան թուրքը այսպես են ներկայացվում այսօր Ֆրանսիայում, Ամերիկայում եւ ողջ քաղաքակիրթ աշխարհում: Իսկ Մայր հայրենիքո՞ւմ: Մայր բերքի վերջաբանում (թիվ 47) կարդում ենք. «...այո՛, մենք մեղավոր ենք Օսմանյան կայսրության դեմքի առաջ, որովհետեւ նա դատապարտվում էր, իսկ մենք իր սահմաններում ապստամբություն էինք բարձրացնում, կամավորական բանակներ էինք կազմավորում իր բշնամու բանակում կռվելու»: Ո՞ւմ ենչափ ունեք. Լորիս Մելիքովին եւ Մաղաքովին, Տերտերոսովին, Վերմիշեւին, Սիլիկովին, Փիրումյանին, Բաղրամյանին... ցարական Ռուսաստանի բանակից 1915 թ. Վանի, Մուշի, Բիթլիսի, Բասենի, Կարսի, Իգդիրի, հետո Սարդարապատի ազատագրմանը զինվորագրված ռուսական բանակի հայոց կամավորնե՞ն: Նրանցից, ցնորահակությունի փոխարեն այս ի՞նչ ինքնամեղադրանք եւ կեղծ դատմություն եք հորինում, ջուր լցնելով բարեկական դատապարտության ջրաղացին: Դո՞ւք եք եղծությանը անհեղյակ, թե դատվիրված «բարեկական աղտոտ եք եփում» հանուն «սեւծովյան երկրների տնտեսական համագործակցության», կամ թե ինչ-որ մութ խաղերի... եւ դա ո՞ւմ է դատիվ բերում: Ինչպե՞ս հասկանանք, օրիորդ, եւ ձեզ չասենք, որ թե անցյալ դարավերջի, թե 20-րդ դարասկզբի եւ թե մեր օրերի (նկատի ունեմ 1988 թ.-ից այս կողմ) Հայոց ազգային ազատագրական դատարը ժամանակի ծնունդ էր, դարաշրջված իրականություն: Միայն զարմանալ կարելի է, երբ բանասիրական գիտությունների թեկնածու մերօրյա հարտիին առանց դատմության ճշմարտությունը ծայնը լսելու (այն է՝ բարեն է ծրագրել եւ սղանել հային հանդիպես սուլթան Աբդուլ Համիդ 2-րդի 1876 թ. գահ բարձրանալուց հետո, իր նոպատակին հասել երիտթուրքերի օրոք Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ), մեղադրում է (գուցե չհասկանալով) մի ողջ ժողովրդի եւ նրա երկու միլիոն զոհերին, թե ինչո՞ւ «խելոք, հլու-հոպատակ... չեղավ բարեբերին, ինչո՞ւ ապստամբեցիք, երբ ադրում էիք նրա սահմաններում»: Նման դատարգաներում է երեւի զայրացած նկարիչը «ճնճղաս» կոչակարին զգուշացրել. «Սադոգնեերից վերեւ մի բարձրացիր»: Չբողվիր, օրիորդ, միայն բանասիրությամբ, հանգի ազգային-ազատագրական դատարի. Ֆիդայական շարժման եւ հայ կուսակցությունների դատմությունն ու Ազատ, Անկախ եւ Միացյալ Հայաստան ստեղծելու արդարն ոգեսը ձեր խելքի բանը չեն: Այլապես ի՞նչ ասել է դեռ կիսախակ ստանձնում եք հատուն դասեր տալ ոչ ավել, ոչ դատկաս. ձեր բնորոշմամբ, Հայ դատ գլխի Մեծ Տիկնոջը Սիլվա Կապուտիկյանին, նրան մեղադրելով «հուզական, հավատական բնկալումներով առաջնորդվելու» (ձեր խոսքերն են) եւ հայոց վարչապետի բարեմաս կարծիքը չկիսելու մեջ: Հարաբերակախոսությունը (եւ այն էլ մամուլի տեսությունը) հանդիսախոսություն չէ եւ նման մեթոդներով (ազգային դաշնությունը կեղծելով) վերեւի որոշ մարդկանց ծառայելը հայրենանվիրվածություն եւ դեսական շահերի դատապանություն միթ համարի: Ըստ ձեր բանախոսության, նասունցի Շահեն, մեծեցի Գյուլիզարը, Սոսն մայրիկը, եղեռնի ժամանակ նահատակված եւ զոհված տասնյակ հազարավոր հայ դուստրեր ու տիկնայք «մեղավոր են օսմանյան դեսության կայսրության առաջ», որ չեն ներքարկվել օր. Անահիտ Ադամյանը: «Ուժեղ լինենք, դարասկզբին մենք էլ հույներ եւ բուլդարներ նման անկախություն ձեռք բերենք մեր դատենական հողերում...»: Այդ ո՞ւմ, ում եք նախատում եւ մեղադրում: Ո՞վ Ը բույլ. Գեորգ Չաո՞ւբը, թե՞ Նիկոլ Դումանը, Սերոբ Աղբյո՞ւրը, թե՞ Անդրանիկը, Սմբատ զորավա՞ղը, թե՞ Փարմազը, Փանոս Թեղենգյա՞նը, թե՞ ... Սա ի՞նչ մեղադրանք է, ո՞ւմ է հասցեագրված եւ ինչո՞ւ. «Մենք մեղավոր էնք, բայց դա աղաչարանք չի դատահանջում եւ հոդարտություն հարուցող մեղավորություն է նաեւ (տես ՀՀ, 12.3.96 թ. էջ 3): Այ քեզ մեղավորության նոր օր: Ինչպիսի՞ մեղավորություն կայսրության առաջ», որ չենք ներքարկվել դրել է.

Դեռ ուսուցիչ չդարձած բույրդ դաս են տալիս...

Սա իմ կարծիքն է ձեր կարծիքի դեմ: Միայն մի բան կուզի հիշեցնել ձեզ: Երբ դուք դատասդանում եք վարչապետ Բագրատյանին իր բարեմասնության համար, ապա ինքնաբերաբար դեմ եք ՀՀ նախագահին, չէ՞ որ վերջինս այդ կարծիքին չէ («...մենք մեղավոր ենք Օսմանյան կայսրության դեսության առաջ»), այլապես նրա Լ. Տեր-Պետրոսյանի հրամանով 1994 թ. մայիսի 14-ին չէր ստեղծվի Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակի միջոցառումների կազմակերպման դեսական հանձնաժողով: Ներեւանում նրա հրամանով չէր հիմնադրվի եւ 1995 թ. ապրիլի 24-ին չէր բացվի Հայոց ցեղասպանության բանգարան-ինստիտուտ-Պանթեոնը, ՀՀ ԳԱ ակադեմիայում չէր անցկացվի միջազգային գիտաժողով նվիրված Հայոց մեծ եղեռնին եւ օսմանյան Թուրքիայի հայաջինջ քաղաքականությանը, որ և լույսեր ունեցող աշխարհի ոչ մի գիտնական, դատաբան, իրավագետ, սոցիոլոգ կամ դեսական գործիչ նման մեղադրանք չառաջադրեց հայ ժողովրդին: Ընդհանրապես, հիշեցվեց, որ Օսմանյան կայսրության զինվորական դատարանն է դեռ 1919-ի մարտի 8-ին Ստամբուլում մահապատժի վճիռ կայացրել հայոց ցեղասպանության կազմակերպիչներ Թալեաթի, Էնվերի, Ջեմալի, Շահինի, Նազիմ բեյի, Ջավադ բեյի եւ 20 այլ սոսկագործների հանդեպ: Որ Հայաստանի երիտասարդ հանրապետության դատավճռեցը (այսօր Ազգային ժողով) դատապարտում է հայոց ցեղասպանության կազմակերպիչներին եւ զորավիգ է Մեծ եղեռնի միջազգային ճանաչմանը այդ մասին է վկայում ոչ միայն ՀՀ ԳԽ «Հայաստանի անկախության մասին» հռչակագրի II-րդ հոդվածը, այլեւ Ժենեւի միջազգային (1948 թ. դեկտեմբերի 10) կոնվենցիային միանալու մասին ՀՀ ԳԽ հրամանագիրը: Երբ ՀՀ վարչապետը եւ հայրենի փոքրաքանակ այն կարծիքին են, թե մենք «հայերս մեղավոր ենք Օսմանյան կայսրության դեսության առաջ», ապա թող բարի լինեն հարցել ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահության եւ ՀՀ նախագահի հրամանագրերը: Այո, ես եմ, ինչպես Ս. Կապուտիկյանը, չեմ կարող չզայրանալ եւ չզարմանալ, այդ ինչպե՞ս է, որ Մեծ եղեռնից 80 տարի անց բարեբերաբան Սիլվան (Բեռլինից) հայոց ցեղասպանության մեղավոր է ճանաչում իր հայրենակից երիտթուրքերին եւ Օսմանյան կայսրության առաջնորդներին եւ այդ մասին գրում, տպագրում, կոչ ունենալով անգամ հաղթահարելու Երեւանում աշխարհի գիտնականների առաջ, իսկ հայոց վարչապետը ՀՀ կառավարության նիստում, եւ մի բանասիրագրագետի «Հայաստանի Հանրապետություն» մայր թերթում հայտարարում են, թե «...այո, մենք մեղավոր ենք Օսմանյան կայսրության դեսության առաջ...»: Կարդում ես այսօրվա Հայաստանի մայր թերթը եւ չգիտես լա՞ս, թե՞ խնդաս, մեղմանա՞ս հոդվածագրին, թե՞ ցանկանաս ՀՀ տեղեկատվության նախարարությանը նման գլխավոր փորձագետ դատնկու համար:

ՍՈՍԱՆՆԱ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ,
Բանասեղծ, Հայոց ցեղասպանության 80-ամյակի միջոցառումների կազմակերպման դեսական հանձնաժողովի անդամ, Մեծ եղեռնի եւ Հայոց ազատամարտի «Ախթամար» բանգարան-ինստիտուտի գիտաշխատող, բանասեղծ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Զյուգանովը խայլում է Լենինի ոտնահետքերով

Պետդումայի հակասահմանադրական որոշումը

Կիրակի օրը մոսկովյան ՕՐՏ հեռուստաընկերության մի հատուկ հաղորդում ամբողջովին նվիրված էր Պետդումայի վերահիշյալ որոշմանը: Հեռուստակրանից այդ առթիվ իրենց կարծիքը հայտնեցին ԱԳ նախագահ Բորիս Ելցինը, Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմանն, Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն, Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը: Երրորդ անգամը լինելով հեռարձակվեց նաեւ Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտարարության այն հատվածը, որ այդ որոշումը գնահատվում է իբրեւ ԱՊՀ երկրների ինտեգրացիայի դեմ ուղղված ադրիշ ակցիա: Ընդսմին, հաղորդավարն բնդգծեց, որ «Հայաստանի նախագահի արձագանքն ամենասուրն էր»:

Իսկապես, եթե Բորիս Ելցինը հիասթափված նշում էր, որ Պետդումայի այդ որոշումը կողմ քվեարկողները, մասնավորապես կոմունիստները, «չեն մտածել Ռուսաստանի ապագայի մասին», եթե Լեոնիդ Կուչման բարեհոգաբար այն գնահատում էր իբրեւ «նախընտրական քարոզչության նպատակներով ձեռնարկված ոչ լուրջ քայլ», ապա Նազարբաեւը, Շեւարդնաձեն եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հակված էին ավելի մեծ նշանակություն տալ կատարվածին, վստահաբար ոլորելով, որ Համագործակցության անդամ երկրները վճռական հակահարված են դրան:

Հաղորդման հեղինակները եւ հեռուստաստուդիա հրավիրված Պետդումայի առանձին դեպուտատներ ու քաղաքագետ լրագրողներ մատնացույց էին անում, թե «կոմունիստները դեռ իշխանության չեն եկել, բայց արդեն ձեռնարկում են այդպիսի սադրիչ քայլ, իսկ ի՞նչ կլինի հետո, եթե նրանք հասկանան իշխանության գաղ»: Քաղաքագետները ընդգծում էին, որ այդ որոշմամբ Պետդուման «ոտ ոչինչ է համարել իր եւ նախորդ Պետդումայի հինգ տարիների աշխատանքը, ընդունված բոլոր օրենքները ու այլ ակտեր»:

Այս դիտումներին չհամաձայնել չի կարելի: Մարտի 15-ի խնդրո առարկա որոշմամբ Ռուսաստանի Պետական դուման նախ եւ առաջ օրենքից դուրս դրեց... ինքն իրեն:

Նկատենք, որ Բելովեժյան դայմանագրի չեղարկման համար հիմք էր ընդունվել դեռեւս Միխայիլ Գորբաչովի օրոք, 1991 թ. մարտի 17-ին, ԽՍՀՄ դահիրանման հարցադրումով անցկացված հանրաքվեն: Հանենայենդոս, իրենց բայն այդդես [illegible] «հիմնավորել» այս նախաձեռնության հեղինակները Կոմկուսից երկրի նախագահության Գենսեկ Գենսեկ Զյուգանովը, նախագահ Գենսեկ Սելեզնյովը, մասնավորելով, որ «այն ժամանակ հոգուս ԽՍՀՄ դահիրանման քվեարկել էր մասնակիցների 76 տոկոսը»: Պարոնները «մոռացել էին» չափազանց կարեւոր մի «մանրամ», իսկ նրանք, ովքեր այդ հանրաքվեին չմասնակցեցի՞ն... Երբ ընթերցողը հիշում է, այն ժամանակ ՀՀ Գերագույն խորհուրդը որոշում կայացրեց չմասնակցել զորքաչոքյան հանրաքվեին եւ դեռեւս գործող ԽՍՀՄ բոլոր օրենքներին համապատասխան, այդ թվում «ԽՍՀՄ կազմից դուրս գալու մասին» օրենքի իրավական հարկ համարեց 1991 թ. դեկտեմբերի 21-ին անցկացնել հանրաքվեական հանրաքվե «Համաձա՞յն եք, արդյոք, որ Հայաստանը լինի անկախ ժողովրդավարական պետություն ԽՍՀՄ կազմից դուրս» հարցադրումով: Այս որոշմանն այն ժամանակ կողմ քվեարկեց նաեւ ԳԽ կոմունիստական ֆրակցիան, հանրաքվեն անցկացվեց եւ հռչակվեց Հայաստանի պետական անկախությունը: Ճիշտ է, հոգեվարք ապրող միութենական կենտրոնը չհասցրեց վերաբերմունք ցույց տալ, սակայն դրանից հարցի էությունը չի փոխվում Հայաստանն անկախացել է իր ժողովրդի կամքով, հանրաքվեի արդյունքներով: Այս դեպքում ի՞նչ կեցվածք պիտի որդեգրեն կոնկրետ մեր նկատմամբ այն պարոնները, որոնց հասար «զլխիման վրա է որոշարկվել Ռուսաստանի ներկայիս դաշնությունը իր սահմաններով, պետական կառուցվածքով, իշխանության մարմիններով (այդ թվում նաեւ Պետական դումայով), պետականության այլ հատկանիշներով: Քվեարկել «ԽՍՀՄ վերականգնման օգտին» նշանակում էր քվեարկել հանրաքվեով ընդունված ու այժմ գործող սեփական Սահմանադրության դեմ, սեփական անկախության դեմ, սեփական գոյության դեմ: Զարմանալի է, բայց արդեն հիշատակածս հեռուստահաղորդման մասնակցությունը, որ այդ որոշումը գնահատվում է իբրեւ ԱՊՀ երկրների ինտեգրացիայի դեմ ուղղված ադրիշ ակցիա: Ընդսմին, հաղորդավարն ընդգծեց, որ «Հայաստանի նախագահի արձագանքն ամենասուրն էր»:

Իսկապես, եթե Բորիս Ելցինը հիասթափված նշում էր, որ Պետդումայի այդ որոշումը կողմ քվեարկողները, մասնավորապես կոմունիստները, «չեն մտածել Ռուսաստանի ապագայի մասին», եթե Լեոնիդ Կուչման բարեհոգաբար այն գնահատում էր իբրեւ «նախընտրական քարոզչության նպատակներով ձեռնարկված ոչ լուրջ քայլ», ապա Նազարբաեւը, Շեւարդնաձեն եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հակված էին ավելի մեծ նշանակություն տալ կատարվածին, վստահաբար ոլորելով, որ Համագործակցության անդամ երկրները վճռական հակահարված են դրան:

Հաղորդման հեղինակները եւ հեռուստաստուդիա հրավիրված Պետդումայի առանձին դեպուտատներ ու քաղաքագետ լրագրողներ մատնացույց էին անում, թե «կոմունիստները դեռ իշխանության չեն եկել, բայց արդեն ձեռնարկում են այդպիսի սադրիչ քայլ, իսկ ի՞նչ կլինի հետո, եթե նրանք հասկանան իշխանության գաղ»: Քաղաքագետները ընդգծում էին, որ այդ որոշմամբ Պետդուման «ոտ ոչինչ է համարել իր եւ նախորդ Պետդումայի հինգ տարիների աշխատանքը, ընդունված բոլոր օրենքները ու այլ ակտեր»:

Այս դիտումներին չհամաձայնել չի կարելի: Մարտի 15-ի խնդրո առարկա որոշմամբ Ռուսաստանի Պետական դուման նախ եւ առաջ օրենքից դուրս դրեց... ինքն իրեն:

Նկատենք, որ Բելովեժյան դայմանագրի չեղարկման համար հիմք էր ընդունվել դեռեւս Միխայիլ Գորբաչովի օրոք, 1991 թ. մարտի 17-ին, ԽՍՀՄ դահիրանման հարցադրումով անցկացված հանրաքվեն: Հանենայենդոս, իրենց բայն այդդես [illegible] «հիմնավորել» այս նախաձեռնության հեղինակները Կոմկուսից երկրի նախագահության Գենսեկ Գենսեկ Զյուգանովը, նախագահ Գենսեկ Սելեզնյովը, մասնավորելով, որ «այն ժամանակ հոգուս ԽՍՀՄ դահիրանման քվեարկել էր մասնակիցների 76 տոկոսը»: Պարոնները «մոռացել էին» չափազանց կարեւոր մի «մանրամ», իսկ նրանք, ովքեր այդ հանրաքվեին չմասնակցեցի՞ն... Երբ ընթերցողը հիշում է, այն ժամանակ ՀՀ Գերագույն խորհուրդը որոշում կայացրեց չմասնակցել զորքաչոքյան հանրաքվեին եւ դեռեւս գործող ԽՍՀՄ բոլոր օրենքներին համապատասխան, այդ թվում «ԽՍՀՄ կազմից դուրս գալու մասին» օրենքի իրավական հարկ համարեց 1991 թ. դեկտեմբերի 21-ին անցկացնել հանրաքվեական հանրաքվե «Համաձա՞յն եք, արդյոք, որ Հայաստանը լինի անկախ ժողովրդավարական պետություն ԽՍՀՄ կազմից դուրս» հարցադրումով: Այս որոշմանն այն ժամանակ կողմ քվեարկեց նաեւ ԳԽ կոմունիստական ֆրակցիան, հանրաքվեն անցկացվեց եւ հռչակվեց Հայաստանի պետական անկախությունը: Ճիշտ է, հոգեվարք ապրող միութենական կենտրոնը չհասցրեց վերաբերմունք ցույց տալ, սակայն դրանից հարցի էությունը չի փոխվում Հայաստանն անկախացել է իր ժողովրդի կամքով, հանրաքվեի արդյունքներով: Այս դեպքում ի՞նչ կեցվածք պիտի որդեգրեն կոնկրետ մեր նկատմամբ այն պարոնները, որոնց հասար «զլխիման վրա է որոշարկվել Ռուսաստանի ներկայիս դաշնությունը իր սահմաններով, պետական կառուցվածքով, իշխանության մարմիններով (այդ թվում նաեւ Պետական դումայով), պետականության այլ հատկանիշներով: Քվեարկել «ԽՍՀՄ վերականգնման օգտին» նշանակում էր քվեարկել հանրաքվեով ընդունված ու այժմ գործող սեփական Սահմանադրության դեմ, սեփական անկախության դեմ, սեփական գոյության դեմ: Զարմանալի է, բայց արդեն հիշատակածս հեռուստահաղորդման մասնակցությունը, որ

ռանայի ժողովրդին, որոնք բեռ մասնակցեցին զորքաչոքյան հանրաքվեին, սակայն դրանից 9 ամիս ետո անցկացրին նոր հանրաքվեական հանրաքվե եւ դարձյալ հռչակեցին սեփական անկախություն: Սա՞ էլ «հեչ»: Իսկ Մերձբալթյան երկրնե՞ր: Մոլդովա՞ն, մյուսնե՞ր, որոնք 1991-ի օգոստոսյան խռովությունից հետո կտրականապես հրաժարվեցին մասնակցել նովոսագարյովյան գործընթացին եւ ստորագրել «Անկախ պետությունների միություն» կազմելու դաշնագիրը, ինչը մինչ այդ էլ բաներին դեռ չէր գալիս եւ չափազանց դանդաղ էր մշակվում: Ինչպե՞ս կարելի է «մոռանալ» այս ամենը: Մի՞թե աշխարհում ոչինչ չի փոխվել: Փոխվել է, այն էլ բաս բան, բայց մարդիկ, ովքեր ապրում են միայն երեկվա օրով, երեկվա անահմանափակ իշխանությունը վերադարձնելու բաղձանքով ոչինչ չեն տեսնում: Կարելի է գնալ լինել սեփական ոգեղանքներին ու երազանքներին, դա ոչ ոքի չի արգելվում, սակայն եթե փորձ ես անում քո ոգեղանքները դարձրել այլոց գոյություն չունեցող «մարդկանց դատական նոր հանրության» խորհրդային ժողովրդի», ես այդ փորձն անում ես... պետական մակարդակով, մի մեծ երկրի օրենսդիր մարմնի որոշմամբ, ապա դա արդեն կատակ չէ, ես երբ կատակ է՝ արյունաքամիր է, չարագուժ:

Ամենից սարսափելին այն է, որ Պետդումայի այս որոշումը հակասում է Ռուսաստանի ժողովուրդների կամքին, ինչի վկայակոչումով իրենց արկածախնդրությունն արդարացնել են փորձում որոշ «քաղաքական դեմքեր»: Չակերտներ եմ դրել, որովհետեւ իսկապես քաղաքական դեմք լինելու դեղումով ԽՍՀՄ-ը գրչի մի հարվածով կամ կոճակների սեղմումով վերականգնել ծգտողներ ոչիչ հասկանային մի ոլորտ ճմարտություն զորքաչոքյան հանրաքվեից հետո բոլ Ռուսաստանում անց է կացվել ես մի հանրաքվե ներկայումս գործող Սահմանադրության ընդունման հանրաքվեն: Դրա հիման վրա է որոշարկվել Ռուսաստանի ներկայիս դաշնությունը իր սահմաններով, պետական կառուցվածքով, իշխանության մարմիններով (այդ թվում նաեւ Պետական դումայով), պետականության այլ հատկանիշներով: Քվեարկել «ԽՍՀՄ վերականգնման օգտին» նշանակում էր քվեարկել հանրաքվեով ընդունված ու այժմ գործող սեփական Սահմանադրության դեմ, սեփական անկախության դեմ, սեփական գոյության դեմ: Զարմանալի է, բայց արդեն հիշատակածս հեռուստահաղորդման մասնակցությունը, որ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան դիմակայում է ներքին եւ արտաքին դժվարություններին

ՌԱԶՄԱՎԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
THE ARMENIAN CENTER FOR NATIONAL AND INTERNATIONAL STUDIES

Կառավարության կազմավորումը, որպես ներքաղաքական կյանքի կարեւորագույն խնդիր, դեկտեմբերի 24-ի Մեջլիսի վաղաժամկետ ընտրություններից ի վեր գրաղեցնում էր Թուրքիայի օրակարգը: Ավելի քան երկամսյա փորձերից հետո Բարգությունը կուսակցության նախագահ Նեջմեթթին Էրբաքանի, այդ Ճշմարիտ ուղի կուսակցության նախագահ Թանսու Չիլլերի անհաջողություններից հետո կառավարության կազմավորման աշխատանքներին ձեռնամուխ եղավ Մայր հայրենիք կուսակցության նախագահ Մեսութ Յըլմազը: Մարտի 6-ին նա ձեւավորեց նոր կառավարություն եւ նույն օրը ստացավ դրա կազմի վերաբերյալ հանրապետության նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի հավանությունը: Մարտի 7-ին Յըլմազը Մեջլիսում հանդես եկավ կառավարության ծրագրով: Այն քննարկվեց Մեջլիսի մարտի 10-ի լիագումար նիստին: Իսկ մարտի 12-ին օրակարգ դրվեց Յըլմազի կառավարության վստահության քվեի հարցը:

550 տեղանոց Մեջլիսում քվեարկությանը մասնակցեցին 544 պատգամավոր: Կառավարությանը լրիվ կազմով վստահություն հայտնեցին Ճշմարիտ ուղի եւ Մայր հայրենիք կուսակցությունների խմբակցության անդամները: Դեմ քվեարկեցին Բարգության եւ ժողովրդավարական եւ Մեծ միասնության կուսակցությունների 80 պատգամավոր ծեռնպահ մնացին: Շնորհիվ դրա Յըլմազի կառավարությունը 257 կողմ, 207 դեմ հարաբերակցությամբ հաստատվեց: Այսպիսով, կառավարական ճգնաժամը Թուրքիայում ավարտվեց:

ճգնաժամի ավարտը, սակայն, երկրի օրակարգում դրեց նոր կառավարության կենսունակության խնդիրը: Իսկ դա պատահական չէ: Ի վերջո, Յըլմազի կառավարության մաս կազմող Մայր հայրենիք եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունները Մեջլիսում մեծամասնություն չեն: Այս հանգամանքը ոչ միայն սպառնալիքի տակ է դնում կառավարության աղագան՝ կախված Բյուլենթ էջեւիթի Չախ-ժողովրդավարական կուսակցության պատգամավորների դիրքորոշումից, այլեւ զգալի սահմանափակում է ազատ գործելու նրա հնարավորությունը: Դա, ինչ խոսք, ինքնըստինքյան սվազեցնում է կառավարության հաջողության հավանականությունը: Նման պարմաններում, եթե կառավարությունը չկազմալուծվի, միեւնույն է, կաչկանդված է գործելու: Իսկ նման գործունեությունը հազիվ թե խոստմնալի լինի քաղաքական ու տնտեսական չափազանց լուրջ խնդիրների բախվող Թուրքիայի համար:

Սակայն խնդիրների մեջ սրությամբ առանձնանում են քուրդական լիրայի արժեզրկումը եւ Քոդստանի աշխատավորական կուսակցության՝ ՔԿԿ-ի գլխավորած զրդական շարժումը: Սրանք նոր խնդիրներ չեն: Եվ քանի որ Չիլլերի վարչապետության օրոք այդ խնդիրների բնույթը չի փոխվել, ուստի նույնն են մնացել Յըլմազի կառավարության առաջադրանքները: Կասկածից վեր է, որ Յըլմազի կառավարությունը ներքին եւ արտաքին հարցերում կբարունակի Չիլլերի որդեգրած քաղաքականությունը:

Կառավարության գործունեության բերեւս ամենամեծ հաջողությունը կարճանգրվի Թուրքիա-Եվրամիություն փոխհարաբերությունների ոլորտում: Թվում է՝ եմ Սամսային միությանը Թուրքիայի անդամակցումը Եվրամիության հետ Անկարայի հետագա մերձեցման լայն հնարավորություններ է տալիս Յըլմազի կառավարությանը: Իսկ մերձեցումը, որպես քուրդական պետության տնտեսական եւ քաղաքական հզորացման գրավական, չափազանց կարեւորվում է Անկարայում: Եվ վերջինս այդ հարցում անվերապահ վայելում է ԱՄՆ աջակցությունը: Բնական է, որ Վաշինգտոնին ցանկալի է Եվրամիության կազմում ունենալ այնպիսի լիարժեք դաշնակից, ինչպես Անկարան:

Ինչ վերաբերում է հայ-քուրդական հարաբերություններին, պետք է նկատի ունենալ, որ Թուրքիան որպես կայացած պետություն ունի արտաքին քաղաքականության հստակ մոտեցումներ: Նման պետությունների համար չափազանց կառավարությունը չէ, այլ միջազգային իրավիճակը: Հենց վերջինի փոփոխությունն է, որ պայմանավորում է Թուրքիայի քաղաքականության փոփոխությունը: Սա առավելագույնս դրսեւորվում է ազգային խնդիրներում: Իսկ Հայաստանը Թուրքիայի համար ազգային խնդիր է: Եվ քանի դեռ հիմնականում սրված են Անկարա-Մոսկվա հարաբերությունները, հայ-բարեկամական հարաբերությունների ընթացքը, գեր առերեւույթ, բերեւս դրական կլինի:

Թուրքիայի համար ոչ պակաս ազգային է նաեւ Կիպրոսի խնդիրը: Երբ այս հարցի առնչությամբ միջազգային

տեղի ունեցավ հանրաքվե՝ Թուրքիան դիմակայեց ինչպես ներքին, այնպես էլ արտաքին դժվարությունների: Ներքին դժվարությունները հանգեցին Մեջլիսի վաղաժամկետ ընտրությունների: Ինչպես հայտնի է, ընտրությունների արդյունքներով Բարգության եւ ժողովրդավարական կուսակցությունները 80 պատգամավոր ծեռնպահ մնացին: Շնորհիվ դրա Յըլմազի կառավարությունը 257 կողմ, 207 դեմ հարաբերակցությամբ հաստատվեց: Այսպիսով, կառավարական ճգնաժամը Թուրքիայում ավարտվեց:

ճգնաժամի ավարտը, սակայն, երկրի օրակարգում դրեց նոր կառավարության կենսունակության խնդիրը: Իսկ դա պատահական չէ: Ի վերջո, Յըլմազի կառավարության մաս կազմող Մայր հայրենիք եւ Ճշմարիտ ուղի կուսակցությունները Մեջլիսում մեծամասնություն չեն: Այս հանգամանքը ոչ միայն սպառնալիքի տակ է դնում կառավարության աղագան՝ կախված Բյուլենթ էջեւիթի Չախ-ժողովրդավարական կուսակցության պատգամավորների դիրքորոշումից, այլեւ զգալի սահմանափակում է ազատ գործելու նրա հնարավորությունը: Դա, ինչ խոսք, ինքնըստինքյան սվազեցնում է կառավարության հաջողության հավանականությունը: Նման պարմաններում, եթե կառավարությունը չկազմալուծվի, միեւնույն է, կաչկանդված է գործելու: Իսկ նման գործունեությունը հազիվ թե խոստմնալի լինի քաղաքական ու տնտեսական չափազանց լուրջ խնդիրների բախվող Թուրքիայի համար:

Սակայն խնդիրների մեջ սրությամբ առանձնանում են քուրդական լիրայի արժեզրկումը եւ Քոդստանի աշխատավորական կուսակցության՝ ՔԿԿ-ի գլխավորած զրդական շարժումը: Սրանք նոր խնդիրներ չեն: Եվ քանի որ Չիլլերի վարչապետության օրոք այդ խնդիրների բնույթը չի փոխվել, ուստի նույնն են մնացել Յըլմազի կառավարության առաջադրանքները: Կասկածից վեր է, որ Յըլմազի կառավարությունը ներքին եւ արտաքին հարցերում կբարունակի Չիլլերի որդեգրած քաղաքականությունը:

Կառավարության գործունեության բերեւս ամենամեծ հաջողությունը կարճանգրվի Թուրքիա-Եվրամիություն փոխհարաբերությունների ոլորտում: Թվում է՝ եմ Սամսային միությանը Թուրքիայի անդամակցումը Եվրամիության հետ Անկարայի հետագա մերձեցման լայն հնարավորություններ է տալիս Յըլմազի կառավարությանը: Իսկ մերձեցումը, որպես քուրդական պետության տնտեսական եւ քաղաքական հզորացման գրավական, չափազանց կարեւորվում է Անկարայում: Եվ վերջինս այդ հարցում անվերապահ վայելում է ԱՄՆ աջակցությունը: Բնական է, որ Վաշինգտոնին ցանկալի է Եվրամիության կազմում ունենալ այնպիսի լիարժեք դաշնակից, ինչպես Անկարան:

Ինչ վերաբերում է հայ-քուրդական հարաբերություններին, պետք է նկատի ունենալ, որ Թուրքիան որպես կայացած պետություն ունի արտաքին քաղաքականության հստակ մոտեցումներ: Նման պետությունների համար չափազանց կառավարությունը չէ, այլ միջազգային իրավիճակը: Հենց վերջինի փոփոխությունն է, որ պայմանավորում է Թուրքիայի քաղաքականության փոփոխությունը: Սա առավելագույնս դրսեւորվում է ազգային խնդիրներում: Իսկ Հայաստանը Թուրքիայի համար ազգային խնդիր է: Եվ քանի դեռ հիմնականում սրված են Անկարա-Մոսկվա հարաբերությունները, հայ-բարեկամական հարաբերությունների ընթացքը, գեր առերեւույթ, բերեւս դրական կլինի:

Թուրքիայի համար ոչ պակաս ազգային է նաեւ Կիպրոսի խնդիրը: Երբ այս հարցի առնչությամբ միջազգային

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մշակույթի ավիրյալները սպասում են մեկենասների

Միհայել Փեշմալջյանը մասնագիտությամբ ինժեներ-ֆիզիկոս է: 1951 ին ավարտել է Թիֆլիսի պոլիտեխնիկական ինստիտուտը: Զբաղվել է գեղարվեստական լուսանկարչությամբ:

1987 ին «Հայաստան» հրատարակչությունը լույս ընծայեց «Հայկական գաղթօջախների հուշարձանները» 200 էջանոց ալբոմը գիրք: Գրքի հեղինակ Միհայել Փեշմալջյանի ասելով, դարաբաղյան իրադարձությունների բուռն ընթացքը խանգարեց գրքի հայերենով լույսընծայումն իրականացնել, ինչպես նաև արդեն պատրաստի նյութը գրքի շարունակություն դարձնել: Նախորդ հատորը 350 գունավոր լուսանկար է ներկայացնում: «Թիֆլիսի մասին համարյա նյութն օրըստօրե հարստանում, ճոխանում է անհրաժեշտ լուսանկարներով, բայց հրատարակիչները հրաժարվում են, «Որքան էլ կարևոր թանկարժեք գիրք հրատարակելու հնարավորություն չունենք այսօր»: Պատմաբանության դոկտոր Պարույր Մուրադյանը գնահատելով Փեշմալջյան գիտնականի մեծ վաստակը, 87 ին գրքի գրախոսականում նշել է, որ հատորի կարևորագույն արժանիքը «հայրենի մշակույթը լայն զանգվածներին ներկայացնելն է»: Այսօր այդ հայեցակետից ճանաչելի դառնալ ափսոսում առավել քան երբեւէ անհրաժեշտ է, մանավանդ, երբ խոսքը մեր հարեւանների տարածքում սփռված պատմական հուշարձանների մասին է:

«Շատ եմ սիրել բնություն, երեխաների եւ ուսանող աղջիկների նկարել», պատմում է պարոն Փեշմալջյանն ավելացնելով, թե Մոսկվայում կայացած երիտասարդության եւ ուսանողության միջազգային փառատոնին երեխաներ պատկերող լուսանկարներից մեկը 1957 ին Ոսկե մեդալ է շահել: Երկրորդ սիրելի զբաղմունքը ճանապարհորդելն է եղել, ինչը բնավ էլ պատահական չէ լուսանկարչի համար: Առաջին անգամ 1958 ին երջգալ է թեղոսիայով մեկ, լուսանկարել տեսած արժեքավորը: Այնուհետեւ Դրիմ, Արեւելյան Ուկրաինա, Լվով: Գրավում էին բոլոր այն հայտնի կամ նվազ հայտնի հուշարձանները, որտեղ ճանապարհորդ լուսանկարչի աչքը հայկական բեկուզ մի զարդաքանդակ էր հայտնաբերում: Նորից դիմեմ պատմության գիտնականին: «Նա մեզ մեծաչափ մի արտախմբի գործ է կատարել եւ ընթերցողին հնարավորություն է բնձեռում ափի մեջ տանել նկարագրվող դարաշրջանի մշակութային արժեքը»: «Արխիվս օրեցօր հարստանում էր, մտածեցի հրատարակեմ, պատմում է պրն Փեշմալջյանը: Լուրջ պատմության այդպես դարձա»:

Հայոց գաղթօջախները բազմաթիվ են, սղամամն եզրին մոտեցնել դրանց պատմական հուշարձանները մեկ առ մեկ թվարկող նկարագրությունը մտացածին է: Այդ է պատճառը, որ Միհայել Փեշմալջյանն այսօր հայկական գիտահետազոտական գրականության հիմնական խնդիրն է համարում գաղափարը ուշադրությունը բեւեռել հայ ժողովրդի գլխավոր արժանիքներից մեկի «քաղաքաստեղծ ձիրքի» վրա: Բազմաթիվ վկայախոս փաստեր կան, թե հայերը դաստակ տարածում քաղաք են հիմնել եւ կարճ ժամանակամիջոցում դրա մակարդակը հասցրել լավագույն աստիճանի: Մեր ազգի այդ արդյունավետ գործունեությունը չի արտացոլված նրա հարուստ գրականության մեջ, ինչի բեկուզ առաջին անհրաժեշտ քայլերն այդ ասպարեզում դիտի անել հենց այսօր: Առաջնակարգ հայագիտական տեսությունը լուսաբանող հարուստ արխիվը, որ գիտնականը հավաքել է տարբեր գաղթօջախներում, կարծում եմ, ոչ միայն նեղ մասնագետներին է անհրաժեշտ: Սակայն հետազոտման աշխատանքը կարուց է նյութական միջոցների: Հայ մշակույթի մեկենասների շատակիրը, մեր խորին համոզմամբ, դեռ չի վերջացել:

Մ. Հ.

ԿԱՊԵՐ

Սերբահայ համայնքն աշխուժանում է

Կան գաղթօջախներ, որոնց կյանքին տարբեր պատճառներով հուճախ անհաղորդ ենք մնում: Սերբիայի հայոց միության փոխնախագահ Ալեքսանդր-Արին Նալբանդյանի մեզ ուղարկած նյութերը հասկանալի պատճառով ուշ են տեղ հասել, բայց եւ ժամանակավրեպ չեն:

1995 թ. դեկտեմբերի 26-ին Սերբիայի հայոց միությունը ստացավ պետական կարգավիճակ: Այդ առթիվ Բելգրադի քաղաքային գրադարանի «Հոմեական» դահլիճում կազմակերպվեց միջոցառում, որին, բացի հայոց միության անդամներից, մասնակցեցին սերբական բազմաթիվ կազմակերպությունների անդամներ:

Շնորհավորական խոսքով հանդես եկան Հայ-սերբական ընկերության եւ Սերբիայի ժողովրդական կուսակցության նախագահները: Շնորհավորանքի խոսքով ներկաներին դիմեց նաեւ Հայոց միության նախագահ Սիմոդրագ Վարդաջյանը: Վերոհիշյալ կազմակերպությունների ղեկավարներին նա նվիրեց խաչքարի մեծաղիր նկարներ: Միջոցառումը համեմված էր հայկական երգ ու պարով:

Սերբահայ համայնքը երկար ժամանակ զրկված էր մայրենի լեզուն սովորելու հնարավորությունից: Տասնյակ տարիներ հետո Սերբիայի հայոց միության կազմակերպած աշխատանքի շնորհիվ 1995 թ. նոյեմբեր ամսին բացվեց հայկական դպրոց: Այն մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց ոչ միայն հայկական համայնքում, այլեւ սերբ ժողովրդի մեջ: Դպրոց են հաճախում տարբեր տարիքի ավելի քան 30 հայեր, նաեւ՝ սերբեր:

Դպրոցի հիմնադրման աշխատանքները կազմակերպելուն աջակցելու խնդրանքով նախապես նամակներ էինք ուղարկել Հայաստան եւ սփյուռքի մյուս համայնքներ: Ի պատասխան բազմաթիվ ֆաքսերանցի խոսքեր եւ հայերեն գրքեր ստացանք:

Դպրոցի համար գրքեր ուղարկեց Հայաստանի էլենա Սրմենիկան, Սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեն, հանրաճանաչ գրող, Բուլղարիայում հայկական դեսպանատան շարժե դ'աֆեր Սեւդա Սեւանը: Համակարգչի համար հայերեն այբուբենի դիսկեր ստացանք Հունաստանի էլենա Սրմենիկա կազմակերպությունից: Դպրոցում դասավանդում են Հայաստանից ժամանած մասնագետները:

1995 թ. դեկտեմբերի 5-ին Բելգրադում տեղի ունեցավ Գրողների 32-րդ միջազգային հանդիպումը: Սերբիայի գրողների միության կողմից հրավիրվեց Հայոց միության անդամ, Հայ գրողների միության անդամ, բանաստեղծուհի Անուշ Բալայանը: Մասնակցել է Գրողների միության կազմակերպած բոլոր միջոցառումներին եւ իր բանաստեղծությունների ընթերցմամբ հանդես եկել Զեմունի ժողովրդական թատրոնում կազմակերպված «Աշխարհի գրողները» երեկոյին: Այդ հանդես եկել Կրագուեւաց, Պոժեգա, Ուժրցե քաղաքներում կազմակերպված պոեզիայի երեկոներին:

Նոյեմբերի 16-ին հրավիրվեց «Սիրո խոսք» պոեզիայի 3-րդ միջազգային փառատոնին, որը կազմակերպվել էր Դեսպոտովաց քաղաքում:

Վերջերս Անուշ Բալայանը հաղորդ ճանաչվելով «Սֆինքսաղա» պոեզիայի մրցույթում, դարձավ Սերբիայի գրողների ակումբներից մեկի անդամ:

Հայոց գրական ասպետ Գեղամ Սահակյանի հոբելյանական գիշերը Սերբիայի գրողների միությունում: Ձախից աջ՝ Գեղամ Սահակյան, Անուշ Բալայան, Սեւդա Սեւան, Սերբիայի գրողների միության նախագահ Ալեքսանդր Ֆրանցետ, Սերբիայի գրողների միության գլխավոր քարտուղար Դրագան Ռադենկովիչ

Նոյեմբերի Սաղ քաղաքում տպավորվում է Անմահաիայի երկրորդ անհատական ցուցահանդեսի բացումը:

Անմահաիան Սերբիայի հայոց միության խոստումնալից անդամներից է:

1995 թ. հոկտեմբերի 17-23-ը Բելգրադում տեղի ունեցավ Գրողների 32-րդ միջազգային հանդիպումը: Սերբիայի գրողների միության կողմից հրավիրվեց Հայոց միության անդամ, Հայ գրողների միության անդամ, բանաստեղծուհի Անուշ Բալայանը: Մասնակցել է Գրողների միության կազմակերպած բոլոր միջոցառումներին եւ իր բանաստեղծությունների ընթերցմամբ հանդես եկել Զեմունի ժողովրդական թատրոնում կազմակերպված «Աշխարհի գրողները» երեկոյին: Այդ հանդես եկել Կրագուեւաց, Պոժեգա, Ուժրցե քաղաքներում կազմակերպված պոեզիայի երեկոներին:

Նոյեմբերի 16-ին հրավիրվեց «Սիրո խոսք» պոեզիայի 3-րդ միջազգային փառատոնին, որը կազմակերպվել էր Դեսպոտովաց քաղաքում:

Վերջերս Անուշ Բալայանը հաղորդ ճանաչվելով «Սֆինքսաղա» պոեզիայի մրցույթում, դարձավ Սերբիայի գրողների ակումբներից մեկի անդամ:

Հայոց գրական ասպետ Գեղամ Սահակյանի հոբելյանական գիշերը Սերբիայի գրողների միությունում: Ձախից աջ՝ Գեղամ Սահակյան, Անուշ Բալայան, Սեւդա Սեւան, Սերբիայի գրողների միության նախագահ Ալեքսանդր Ֆրանցետ, Սերբիայի գրողների միության գլխավոր քարտուղար Դրագան Ռադենկովիչ

ԾՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Փիլիսոփայական եւ հասարակական միտքը Հայաստանում

Այս թեմայով գրքային ցուցահանդեսը կազմակերպվել է Հայաստանի Ազգային գրադարանում: Ցուցադրանքը բաղկացած է տարբեր ժամանակներում լույս տեսած հայ փիլիսոփաների երկերից: Սիա Եզնիկ Կողբացու «Եղծ աղանդոց» («Աղանդների հերքումը») փիլիսոփայական նշանավոր երկը, որով խիստ ճնշադատվել են Հայաստան թափանցած փիլիսոփայական զանազան ուղղություններ եւ կրոնական տարբեր աղանդներ ու հոսանքներ: Հինգերորդ դարի հայ ականավոր փիլիսոփա Դավիթ Անհաղթի ծննդյան 1500-ամյակի առթիվ լույս տեսած «Երկեր» ժողովածուում զետեղված են նրա կարեւորագույն աշխատությունները՝ «Փիլիսոփայության սահմանները», «Պորփյուրի ներածության վերլուծությունը» եւ «Արիստոտելի մեկնությունը»: Գիրքն սկսվում է Սեն Արեւաբյանի ընդարձակ առաջաբանով:

Փիլիսոփաների մասին գրքերից են «Հովհաննես Սարկավագի աշխարհայացքը», «Հովհան Որոտնեցու փիլիսոփայական ուսմունքը», «Ստեփանոս Նազարյանի փիլիսոփայական հայացքները» եւ այլն:

Ցուցահանդեսը շարունակվում է նոր շրջանի հայ նշանավոր փիլիսոփաներ Հենրի Գաբրիելյանի, Գեւորգ Բրուսյանի, Վազգեն Չալոյանի, Գեւորգ Խլոռոյանի, Հրանտ Հակոբյանի, Գեւորգ Գրիգորյանի եւ ուրիշների բազմաթիվ աշխատություններով:

Ներկայացված կարեւոր նյութերից են «Թեւավոր խոսքեր» խորագրով հաղվածները:

ՀՐԱՉՅԱ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

Հայ արվեստը Սեն Պրիեստում՝ մարտի 7-ից ապրիլի 13-ը

Սեն Պրիեստի մշակույթի կենտրոնը մարտի 7-ից սկսած զանազան ձեռնարկներ է կազմակերպել նվիրված հայ արվեստին, տեղեկացնում է «Յառաջ» օրաթերթի մարտի 8-ի համարը: Մարտի 7-ից ապրիլի 13-ը ցուցադրվում են Խաչատուր Օհանյանի լուսանկարներ՝ «Դիմանկար» խորագրով: Մարտի 21-ին, ժամը 19-ին, հանդիսությունը տեղի կունենա բեմադրիչ Վահե Շահվերդյանի հետ, իսկ մարտի 22-ին նրա ղեկավարած Վանաձորի Աբելյան թատրոնը կներկայացնի Չեխովի «Երեք քույրը»: Մարտի 23-ին կցուցադրվի Փելելյանի «Եղանակներ» շարժանկարը:

Հայ-ռուսական կապերը աշխուժացնելու միտում կա

Հայ-ռուսական համագործակցության եւ վերածնունդի միության փոխնախագահ Համլետ Հակոբջանյանը հայտնեց, որ դպրոցականների, ուսանողների եւ լրագրողների շրջանում նախաձեռնել են մի շարք միջոցառումներ, որոնք ոչ միայն կաշխուժացնեն աշխատանքները եւ միությունը բազմաթիվ թելերով կկապվի նոր հասատությունների ու մարդկանց հետ, այլեւ կբացահայտվի, թե աշակերտության, երիտասարդության շրջանները ինչպես են պատկերացնում հայ-ռուսական փոխհարաբերությունները եւ ինչպես են դրանք տեսնում ապագայում: Նրա կարծիքով, ճշմարիտ տեղեկություններ կստացվեն նաեւ լեզուների իմացության, շարադրման գրագիտության մասին:

Պուշկինի անվան դպրոցի ուսուցչական կոլեկտիվի հետ մայիսին անց է կացվելու բարձր դասարանցիների շարադրությունների մրցույթ, իսկ ցածր դասարաններում կկայանա նկարների մրցույթ: Երկու դեպքում էլ թեմաները նվիրված կլինեն հայ-ռուսական գրական-մշակութային կապերին:

Հրայյա Սմառյան համալսարանի հետ հունիսին կանցկացվի հանրապետական ուսանողական գիտաժողով՝ նվիրված հայ-ռուսական հարաբերությունների անցյալին, ներկային եւ հեռանկարներին: Լավագույն աշխատանքների համար սահմանվել են դրամական մրցանակներ:

Նկատի ունենալով հայ-ռուսական հարաբերությունների հիմնախնդիրների կարեւորությունը, երկու երկրների քաղաքական, տնտեսական ու մշակութային կապերի ընդլայնման ու խորացման անհրաժեշտությունը, լրագրողների շրջանում եւս հայտարարվել է լավագույն հրապարակումների մրցույթ (1996 թ. ընթացքում ՀՀ եւ արտասահմանյան մամուլում տպագրված հոդվածներ, ակնարկներ, ռեպորտաժներ, հարցազրույցներ), որի արդյունքները կամփոփվեն տարեվերջին:

Ռ. Ս.

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ԵՐԿՐՈՐԴ ԼԵԶՈՒ ԾՐԱԳԻՐ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԳՐԻ ՇՆՈՐՀՈՒՄՈՎ
1996-1997

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանն ընդունում է դիմումներ 1996-1997 թթ. «Անգլերենի դասավանդումը որպես երկրորդ լեզու» ծրագրի համար, որն ա վարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները դեմ է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն մասնագիտությունների գծով եւ ներկայումս դասավանդեն դպրոցում կամ ԲՈՒՀ-ում:

Ընդունվելու համար անհրաժեշտ պայմաններից է դիպլոմի ընդհանուր գնահատականների 4.0 եւ բարձր միջին ցուցանիշը:

Դիմորդները դեմ է գերազանց տիրապետեն անգլերեն լեզվին: Պահանջվում է ունենալ վերջերս հանձնած TOEFL քննության 575 կամ բարձր միավորներ, կամ 1996 թ. մայիսի 3-ին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող անգլերեն լեզվի քննությունից ստանալ բարձր միավորներ:

Դիմորդները դեմ է ներկայացնեն

1. Դիպլոմի եւ ներդիրի բնագիր օրինակներ իրենց պատճեններով:
2. Երեք երաշխավորագիր նամակ:
3. Տեղում լրացնեն դիմում եւ ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը դեմ է մոծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 26-ն է:

Ընդունված բոլոր ուսանողները դեմ է կրթության եւ գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո 18 ամիս Հայաստանում մնալու եւ աշխատելու մասին պայմանագիր:

Վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիմորդների նախորդ ուսումնական տվյալների եւ անգլերեն լեզվի քննության արդյունքների հիման վրա: Ծրագրի տեղադրությունը երեք ուսումնական քառորդ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀԱՀ Ընդունելության գրասենյակ՝ Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 1 հարկ, 19 սենյակ, հեռ. 271085

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հասուն ֆուտբոլ վաղ գարնանը

ՀՖ բարձրագույն խմբի 1995-96 թթ. առաջնություն, 13-րդ տուր

«Արարատ»-«Շիրակ»	1-1
ՀՄՄ-«Ազնավուր»	3-1
«Դարաբաղ»-«Արագած»	6-0
«Ջանգեզուր»-«Երեւան»	2-3
«Վան»-«Ցեմենտ»	1-1
«Կոտայք»-«Փյունիկ»	0-1

Հերթական տուրում հակառակորդների հետ մրցելիս մեր ուժեղագույն թիմերից «Արարատի» եւ «Շիրակի» հանդիպումը: Դարգարդնս տիտոսել կարելի է, որ այս թիմերը խոսք հեռ հանդիպեցին վաղ գարնանը, եւ խաղն էլ «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի չունեցավ: Մենք գրել էինք, որ առաջնության երկրորդ շրջանի առաջին իսկ տուրում Գյումրիի «Շիրակը» Երեւանի «Վանի» հետ մրցավեճում գարնանը ոչ հատուկ հատուն խաղ ցուցադրեց: «Շիրակը» գրեթե նույն ոճով էր գործում նաեւ «Արարատի» հետ խաղում: Երկրորդ առջեւում էաս վստանգավոր էր Արա Ադամյանը, որին խորից գնդակներով սպասարկում էին խաղընկերները, եւ հատկապես Արթուր Պետրոսյանը: Հենց վերջինիս սկսած կոմբինացիայից եւ Բեռնեցյանի աջ կողմից կատարած լայնակի փոխանցումից հետո Արա Ադամյանը դարձավ բացառիկ գեղեցիկ գոլի հեղինակ: Նա ընդգծից եւ ակրոբատիկ ցատկով, շեշտակի հարվածով բացեց խաղի հաշիվը: Դրանից հետո էլ շիրակցիները մի քանի անգամ մոտ էին հաջողությունը զարգացնելու, սակայն հարմար [illegible]ին վիճում էին: Երկրորդ կեսում «Արարատը» ավելի լավ էր մեծ ուժերով անցնել գրոհների խաղը փակելու հույսով: Եւ դա իրեն արդարացրեց: 72-րդ ռոպնին Արմեն Շահգելդյանը գեղեցիկ խաղաց տուգանային հրապարակի մատույցներում: Նա գնդակը կրնկով ոդարկեց տուգանային հրապարակ, եւ վրա հասած Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը կարողացավ հավասարեցնել հաշիվը: Դրանից հետո «Արարատը» իր հերթին մի քանի ոնպ գոլային դրություններ բաց թողեց ձեռքից: Սա այն խաղն էր, որ մրցակիցներն արժանի էին միմյանց եւ կողմերից ցանկացածը կարող էր հաղթել, սակայն մարտական ոչ որին հեռի խաղի ամենատրամաբանական ելքն էր:

Հակոբ Տեր-Պետրոսյանը

Պետք է ասել, որ բարձր տեղի հավար դարձյալ երկու թիմերն էլ երկուական կարեւոր միավոր կորցրին:

Լարված դարձյալ անցավ «Վան»-«Ցեմենտ» հանդիպումը: «Ցեմենտը» հավակնում է բարձր տեղերի, իսկ «Վանն» էլ նոր գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանի գլխավորությամբ լրջորեն է նախապատրաստվել նոր մրցաշրջանին: Առաջին կեսը «Ցեմենտի» օգտին էր, եւ հաշիվը բացեց առաջնության ռմբարկուներից մեկը՝ Հովհաննես Թումբարյանը: Սակայն երկրորդ կեսում կոպիտ սխալ թույլ տվեց «Ցեմենտի» դարպասապահ Աշոտ Դաբաղյանը, որի դրսեւորում գնդակը հայտնվեց դարպասում, եւ «Ցեմենտը» նույնպես ստաց կարեւոր երկու միավոր կորցրեց: Ամենեին դրդահական չէ, որ դարպասապահն արժանացավ է գնահատականի:

Միանձնյա առաջատարը «Փյունիկը», «Կոտայքի» հետ մրցեց Արմավիրում: Խաղը ստաց ծանր ստացվեց, բայց «Փյունիկը» հասավ իր նպատակին եւ հերթական 3 միավորը վաստակեցով, էլ ավելի դուրս մղեց հետապնդողներից: Այժմ նրա եւ մոտակա մրցակցի «Շիրակի» միջեւ միավորների տարբերությունը հասել է 6-ի: «Ղարաբաղը» բացահայտ առավելություն ուներ «Արագածի» նկատմամբ:

Համառ էր դարձյալ Գորիսում, որտեղ «Ջանգեզուրն» ընդունել էր առաջատար եռյակում գտնվող Երեւանի «Երեւանին»: Շնորհած առաջին կեսն ավարտվեց «Երեւանի» օգտին, 2-0 հաշվով, սակայն երկրորդ կեսում ան հաշտ մրցակցություն ծավալվեց: Այնուամենայնիվ «Երեւանը» կարողացավ խաղը հասցնել հաղթական ավարտի եւ նույնպես կարեւոր 3 միավոր վաստակել:

Անգիրում դարձյալ է ընթանում նաեւ առաջնության ռմբարկուների միջեւ: Շնորհած թիմերի ուժեղ մրցակցությունը, բոլոր երեք գլխավոր ռմբարկուներն էլ հերթական տուրում մնացին գոլի հեղինակ դարձան:

Առաջնության աղյուսակը մարտի 19-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Ս
1. Փյունիկ	13	11	2	0	40-9	35
2. Շիրակ	13	9	2	2	32-16	29
3. Երեւան	13	9	1	3	28-13	28
4. Ցեմենտ	13	7	3	3	32-15	24
5. Արարատ	13	7	3	3	37-14	24
6. Կոտայք	13	5	2	6	20-20	17
7. Ղարաբաղ	13	4	3	6	16-17	15
8. ՀՄՄ	13	4	2	7	21-30	14
9. Արագած	13	3	3	7	24-46	12
10. Վան	13	3	3	7	16-30	12
11. Ջանգեզուր	13	2	2	9	16-38	8
12. Ազնավուր	13	0	2	11	12-46	2

Առաջնության ռմբարկուները

Արա ԱԴԱՄՅԱՆ «Շիրակ»	16
Տիգրան ԵՍԱՅԱՆ «Երեւան»	16
Հովհ. ԹՈՒՄԲԱՐՅԱՆ «Ցեմենտ»	15
Արթուր ՄԱՆՈՒՑՅԱՆ «Ջանգեզուր»	9
Արթուր ԲՈՂԱՐՅԱՆ «Արարատ»	8

ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Բոսմանին առաջարկեցին 1,5 մլն դոլար կաշառք

Բայց նա գերադասեց զգեստել ՈՒԵՖԱ-ին

Բելգիացի ֆուտբոլիստ Ժան-Մարկ Բոսմանի եւ ՈՒԵՖԱ-ի հակամարտությունը վաղուց հայտնի է մարզասերներին: Բոսմանը կարող էր դառնալ իսկական միլիոնատեր, բանն այն է, որ եվրոպական միության դատարանում ՈՒԵՖԱ-ի եւ Լիեժի «Սանդերս» թիմի դեմ իր կողմից ծեռնարկված դատավարության ընթացքում նրան առաջարկել են 1,5 մլն դոլար կաշառք, սակայն նա մերժել է այն ու որոշել իր դատարը հասցնել տրամաբանական ավարտին:

Այդ մասին դատեց հենց ինքը՝ Բոսմանը՝ մամլո ասուլիսում, որը կազմակերպել էր Հելսինկի ժամանելուց անմիջապես հետո: Նրան վիճակված չէր դառնալ ափխարհահռչակ ֆուտբոլիստ, սակայն նրա անունը գրվեց ամենասիրված խաղի դատմության մեջ այն բանից հետո, երբ նա, այնուամենայնիվ, շահեց դատավարությունը ու ծնկի բերեց ՈՒԵՖԱ-ի «ջոջերին»: Դատարանի վճռի համաձայն, նրանք հայտարարել էին, թե համաձայն են վերացնել «տրանսֆերային» (տեղափոխությունների) գումարների վճարումները եւ արտասահմանյան ֆուտբոլիստների թվաքանակի սահմանափակումը: «ՈՒԵՖԱ-ի հայտարարությունից հետո ես հոգեկան մեծ բավարարություն են զգում», խոստովանեց Բոսմանը Հելսինկիում: «Հավի առեմ, որ ինձ շատ դժվար էր թե բարոյական եւ թե ֆիզիկական առումներով: Հուսով եմ, որ ոչ մի ֆուտբոլիստ այսուհետ կարիք չի [illegible]նեն անցնել այն ճանապարհը, որ վիճակվել էր ինձ»: Ժան-Մարկի դարձը տեւել է հինգ տարի..., տեղեկացնում է «Իզվեստիա» թերթը: Այժմ նա երեսունմեկ տարեկան է ու այլեւս մտադիր չէ շարունակել դրոֆեսիոնալ կարիերան, թեեւ հանդիպի հանար խաղում է Լիեժի արվարձանի «Վիս» թիմում: Բոսմանը դատեց, թե ինչպես շատ դրամ դրամ, թե իրեն են հասնում որոշ առաջատար ֆուտբոլիստների, օրինակ՝ Կանտոնայի, Շեյխերի ու այլոց հաշվեհրակալ կարծիքները: Բանը հասավ այնտեղ, որ ի դատիվ Բոսմանի եւ իր երկարատեւ դատարանի, ֆուտբոլային հասարակայնությունը որոշել է կազմակերպել բարեգործական մրցաձայտ: Այն կայանալու է Բարսելոնում, Փարիզում կամ Մալագայում: Իսկ ինքը՝ Ժան-Մարկն առաջվա դեմ իրեն «գործազուրկ ֆուտբոլիստ» է հանդիսանում, թեպետ խեղդված է ափսոսանքով. լուսարարները, հերթ կազմած, ամեն կերպ ձգտում են զրուցել իր հետ: Սակայն, նա հելսինկի է ժամանել հուսերով՝ այնտեղ ֆուտբոլային խաղաբաջանը բացելու համար, հայտնում է «Իզվեստիան»: Այսօր Ժան-Մարկը հարգանքի դարձ է: Նրանով մեծապես հետաքրքրվում են հրատարակչական տները, սենյակ՝ կինոստուդիաները: Օրինակ՝ այժմ մի գիրք է լույս տեսնելու իր կյանքի մասին, իսկ հենց այս օրերին Բոսմանը Բրյուսելում բանակցություններ է վարում «XX դարի ֆուտբոլային դատավարությանը» նվիրվելիք կինոֆիլմի նկարահանման շուրջ: Միգալի տեղին է ասել. «Ով կապրի, նա կիասնի...»:

Դատարանից

ՄԵՐԳԵՑ ՄԵՐՏՈՅԱՆԸ

ՀԱՄՄՈՍ

Հայ դատանի ֆուտբոլիստների հաջողությունն ԱՄՆ-ում

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում է գտնվում երեւանի քաղաքային սպորտկոմիտեի ֆուտբոլի մասնագիտացված մարզադպրոցի 1980-81 թթ. հավաքականը: Մեր դատանի ֆուտբոլիստները հանդիպելով Մեքսիկայի իրենց հասակակիցների հետ, հաղթել են 3-1 հաշվով: Այս մասին տեղեկացրել է սպորտի վաստակավոր վարպետ Հարություն Քեհեյանը:

Ափսարհի առաջնությունը հայ գեղասահորդների մասնակցությամբ

Այսօր Կանադայի էդմոնտոն քաղաքում մեկնարկելու է գեղասահքի ափսարհի առաջնությունը: Այդ մրցաշարին մասնակցելու համար կանադա են մեկնել մենասահորդ Արամայիս Գրիգորյանը եւ մարզածեւի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ Մամվել Խաչատրյանը: Արդեն կանադայում է գտնվում կոիսա կոյինումա-Տիգրան Առաքելյան զույգը, որը նույնպես հանդես է գալու Հայաստանի դրոշի ներքո: Հարկ է նշել, որ վերոհիշյալ զույգն արդեն իրավունք է ստացել մասնակցելու 1998 թ. Նագանոյում (Ճապոնիա) կայանալիք ձմեռային օլիմպիական խաղերին:

ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Լոս Անջելեսի «Արմենիան» կրկին հիացնում է

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԱՄՆ-ի Բելգարդեն քաղաքում անցկացված Հարավային Կալիֆորնիայի ափսարհի դատանեկան առաջնությունում փայլուն հաջողություն տոնեցին հանրահայտ ափսարհային գործիչ Նշան Քեհեյանի ղեկավարած Լոս Անջելեսի «Արմենիա» ակումբի սաները: 17 հայ դարձյալ ափսարհիստներից բաղկացած դատվիրակությունը հասավ անվիճելի առավելության հաղթելով յոթ տարիքային խմբերում (2-րդ, 3-րդ, 4-րդ, 5-րդ, 6-րդ, 8-րդ եւ 11-րդ դասարանցիների) եւ առաջին տեղը գրավելով ընդհանուր թիմային մրցաղաշարում: Անհատական հաշվարկում եւս բացարձակ լավագույն արդյունքի հասավ «Արմենիայի» ներկայացուցիչը 8-ամյա ընտրության ափսարհիստ Ալեն Մելիք Աղամյանը, որը 5 հնարավորից վաստակեց 5 միավոր:

Հայ ափսարհիստների այս մեծ նվաճումն առաջինը չէ «Արմենիայի» դատմության մեջ, եւ «Ապրիլ» մի քանի անգամ առիթ ունեցել է գրելու Նշան Քեհեյանի եւ իր սաների մասին: Հիշեցնենք, որ ափսարհի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի կազմակերպական կոմիտեն Նշան Քեհեյանին հրավիրել է Երեւան որպես օլիմպիադայի դատվավոր հրավեր:

Փարիզյան 3-րդ մրցանակը՝ Արտաշես Մինասյանին

Փարիզում ավարտվեց առաջ ափսարհի ներկայացուցչական միջազգային մրցաշարը, որին մասնակցում էին աշխարհի տասնյակ երկրներից ժամանած 200 ափսարհիստներ, այդ թվում 15 գրոսմայստերներ: Առաջին մրցանակը նվաճեց իսրայելցի գրոսմայստեր Վադիմ Միլովը: Շատ հաջող հանդես եկավ նաեւ Հայաստանի լեմոիոն, գրոսմայստեր Արտաշես Մինասյանը, որը գրավեց երրորդ տեղը:

ԾԱՂԿԱԾՈՒ

Լեռնադահուկորդներն ավարտեցին իրենց մրցավեճը

Ավարտվեց լեռնադահուկային սպորտի Հայաստանի Հանրապետության առաջնությունը, որին մասնակցում էին ծաղկաձորի երկու թիմ, ՖԻՄՍ-ն, Վանաձորի հավաքականը եւ, հաշվարկից դուրս, «Փյունիկ» հաշմանդամների մարզական միության մարզիկները: Ինչպես տեղեկացանք՝ ՀՀ սպորտվարչության լրատվական ծառայությունում, իսկա ռլորավայրէջում կանանցից հաջողությունն ուղեկցեց Տատյանա Սոլովյովային (Վանաձոր), աղջիկներից այլի ընկավ Արուսյակ Հարությունյանը (ծաղկաձոր, առաջին թիմ), որն ի դեպ, առաջին տեղը գրավեց նաեւ գեհրկա ռլորավայրէջում եւ հատուկ ոլորավայրէջում: Տղամարդկանց մեջ, ինչպես եւ ենթադրվում էր, ընդհանուր հաշվարկով առաջին տեղը գրավեց ծաղկաձորի առաջին թիմը: Հանրապետության լեռնադահուկորդները մայիսին մասնակցելու են «Արագածի» մրցանակի խաղարկությանը:

«ԱԷՐՈՖԼՈՏ»
ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
«ՓԱՆԴ-ՏՈՒՐ»
ԱՎԻԱՇԻՐՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԸ
առաջարկում է ավիատոմսեր դեպի Մոսկվա ռուսական միջազգային ավիաուղիների ինքնաթիռներով եւ այլուհետեւ դեպի աշխարհի ցանկացած կետ «Աէրոֆլոտի» եւ աշխարհի այլ ավիաընկերությունների բոլոր չվերթներով:
ՄԵԶ ՄՈՏ ԳՈՐԾՈՒՄ Է ՁԵՌՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳ
Ավիատոմսերն առաքվում են տուն առանց արժեքի փոփոխության
«ՓԱՆԴ-ՏՈՒՐ»-Ը ՁԵՐ ԴԱՏՈՒՀԱՆՆ Է ԴԵՊԻ ԱՇԽԱՐՀ
Երեւան, Գրիգոր Լուսավորիչի 3
(հեծանվահրապարակի դիմաց)
Հեռ. 533030, 582108
A STYLE

NEED OF EXPERIENCED COOK IN WESTERN CUISINE:
QUALIFICATIONS:
KNOWLEDGE OF ENGLISH / WRITTEN AN ORAL/; POSSESS AN UNDERSTANDING IN THE METHODS OF COOKING AND BAKING; QUICK TO LEARN; MUST KNOW HOW TO PRESENT FOOD; BE ABLE TO SERVE; HONEST; FLEXIBLE IN THE WORKING HOURS; WILLING TO WORK LONG HOURS AND WORK LATE IN EVENINGS AND WEEK-ENDS; PLESANT PERSONALITY.
MUST BE ABLE TO KEEP THE KITCHEN CLEAN.
MUST BE ABLE TO SHOP WELL, KEEP A DAILY ACCOUNT OF EXPENSES.
ONLY QUALIFIED APPLICANTS NEED TO APPLY.
PLEASE CONTACT IMMEDIATELY THE AMERICAN EMBASSY.
TELEPHONE: 52-46-61 /LILIT VARDANIAN/.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ԸՆՏՐԱՊԱՏԱՌԱՐ

Հնարավո՞ր է արդյոք երրորդ նախագահական թեկնածուի հայտվելը Միացյալ Նահանգներում

Ամենայն հավանականությամբ Միացյալ Նահանգներում աշնանը հայանալիք նախագահական ընտրություններում հանրադեսական կուսակցության թեկնածուն սենատոր Բոբ Դոուլը կլինի, իսկ դեմոկրատականինը՝ Բիլ Քլինթոնը: Այդ երկուսի դիրքերը, թեթև, այժմյան նախագահի հաղթանակով կավարտվի, քանի որ ԱՄՆ-ի տեսակետ ցուցանիշներն այժմ շատ բարձր են, և նախագահն ընտրություններում միշտ էլ առավելություն է ունեցել ոչ նախագահ թեկնածուի նկատմամբ: Բացի այդ, Քլինթոնը ջանքել է առողջ, նմայիչ ու շատ, և որ կարևոր է, լավ է խոսում, իսկ ամերիկյան ընտրողներն այդ հատկանիշներին միշտ էլ մեծ նշանակություն են տվել: Ռիչարդ Նիքսոնի նման փայլուն խորամանկ գործիչ երեսար ժամանակ չէր կարողանում ԱՄՆ նախագահ դառնալ այն պատճառով, որ մեծ ասած, այնքան էլ հմայիչ մարդ չէր: Իսկ Զբիգնևոմի նման մարդը, որի մասին բրիտանական բերթերից մեկն ասել է, թե նա այնքան հմայիչ ունի, ինչքան Լենինի մումիան, ԱՄՆ-ի նախագահ դառնալու հույս անգամ չէր կարող ունենալ, եթե նույնիսկ շատ խելոք մտքեր արտահայտեր ու դյուրին ծրագրեր առաջարկեր: Սակայն 2 հանգամանք կա, որ կարող է խանգարել Բիլ Քլինթոնին: Առաջինը արտաքին քաղաքականության բնագավառում նրա մեծ անհաջողություններ կարող են լինել, եթե այդպիսի իրադրություն ստեղծվեն: Այդ բնագավառը երբեմն էլ Քլինթոնի ուժեղ կողմը չի եղել, սակայն վերջին տարում նա սկսել էր մեծ ուշադրություն դարձնել արտաքին քաղաքականությանը: ԱՄՆ նախագահի խորհրդատուներ Մեծավոր Արևելքում, Բոսնիայում և Իրլանդիայում բարձրացրել էին նրա վարկանիշը: Եթե Ղաբաթի հարցում էլ նա հաջողության հասնի, նրա վարկանիշն էլ ավելի կբարձրանա: Սակայն իրականին այժմ այնպիսին է, որ նրա հաջողություններն սովորաբար վճռանգված են, և ամեն ոռոշ կարող են մեծ անհաջողությունների վերածվել: Երկրորդ հանգամանքը, որը կարող է խանգարել Քլինթոնին նախագահ դառնալ, նրա և կնոջ Հիլարիի դեմ ծավալված վարկաբեկիչ կամպանիան է, որը գնալով ուժգնանում է: Շատ հնարավոր է, որ ամառանը կամ աշնանը Քլինթոնի հին սիրային արկածների կապակցությամբ նոր, արատոց մանրամասներ ի հայտ գան, կամ նույնիսկ մի նոր կին գործող անձ հայտնվի ու սենսացիոն հավակնությունների մեջ նրան մեղադրի: Ի հարերություն ֆրանսիացիների, ամերիկացիներն իրենց ղեկավարներին այդպիսի բաներ չեն ներում: Բացի այդ, Հիլարի Քլինթոնի կողմից իբր թե կատարած ֆինանսական մեքենայությունների ու դրանց բարգնելու կապակցությամբ նոր բացահայտումներ կարող են լինել: Դատական հետաքննություններ էլ են հնարավոր, որոնք Քլինթոնների բնաջնջին կարող են "սենսացիան հասցնել (գաղտնիք չէ, որ ամերիկացիները դատական գործեր հարուցելու բոլորայն ունեն):

Ինչ վերաբերում է Բոբ Դոուլին, ապա մենք, հայերս, հասկանալի պատճառներով նրա համար ենք գովում: Սակայն նրա հաղթանակն այժմ ինչ հավանական է թվում: Հեռագայում սակայն, եթե Քլինթոնն անհաջողություններ ունենա, կամ ցնցող բացահայտումներ լինեն, հնարավոր է, որ սենատոր Դոուլի ընտրվելու հավանականությունն ավելանա:

Քանի որ ամերիկյան ընտրողների մի մասը ոչ Քլինթոնի համար է ուզում քվեարկել և ոչ էլ Դոուլի, ապրիլի այսպես կոչված երրորդ կուսակցության կողմից էլ թեկնածու առաջադրվի: Այդպիսի թեկնածուն, ինչպես է թերթը, հղում կատարելով քաղաքագետների գուշակություններին, կարող է բոլոր այն ընտրողների աջակցությունը ստանալ, որոնք համարում են, որ իրենց շահերն անտեսվում են: «Բոստոն Գլոբ» թերթի կարծիքով, երրորդ ուժի դեր կարող է ինչպես հանրապետական թեկնածու Պատրիկ Բուքանանը, այնպես էլ անկախ թեկնածու, տեխասյան միլիոնատեր Ռոս Փերոն կատարել, որը բոլոր 50 նահանգների նախընտրական գոտակնիռում այժմ ակտիվորեն փորձում է իր Բարենորոգումների կուսակցությունը գրանցել: «Բոստոն Գլոբի» գնահատականներով ընտրողների մոտ կեսը կնախընտրի իր ձայնը անկախ նոր թեկնածուին տալ:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻԼ-ՏԵՐՅԱՆ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 150 քմ ընդհանուր տարածքով, բնակելի մակերեսը 65 քմ: Ունի ձեղնահարկ, մակերեսը 50 քմ: Բնակարանը գտնվում է Աջափնյակում, Հանրապետական հիվանդանոցի մոտակայքում:

Հասցեն՝ Մարգարյան 23, 1 մուտք, 4-րդ հարկ, բնակարան 15:
Հեռ. 581841 (ժամը 15-20-ը) կամ 342586:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

TOSHIBA 2100CT 486-DX2 անհատական գունավոր համակարգիչ եւ HP-320 գունավոր ասեղային տպիչ:
Հեռախոս 63-53-30:

Galeri MUZAFFER ֆիրման առաջարկում է

Նոր արտադրության ՓՈՒՌ
Զերմապրիճանի կարգավորումով

KUMTEL

Յուրաքանչյուր գնում ֆիրմայի նվերով

Վաճառի վերաբերող տեսականում է GALERI MUZAFFER-ին

ԹՈՒՐՔԻԱ, ՈՒՉԵ, ԿԱՉԻՄ ԿԱՐԱԲԵՔԻՐ ՓՈՂ. 9
Հեռ.՝ (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս՝ (0464) 217 28 94

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի Հասուկ դասընթացների բաժին

ԽՈՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼԵՐԵՆԻՎ

Այս դասընթացը նախատեսված է կատարելագործելու այն ուսանողների լսելու եւ խոսելու հմտությունները, որոնց անգլերենի իմացությունը որոշակի փորձով սկսնակի կամ միջին մակարդակի է: Դասընթացն իր բնույթով ամբողջապես հիմնված է զույգերի վրա, որոնց ընթացքում հատուկ նշանակություն կտրվի դասարանում մտքերի փոխանակմանը: զուգակիցների կամ փոքր խմբերի միջեւ: Յուրաքանչյուր շաբաթ ծրագրում կընդգրկվեն ուսանողների կարողություններին եւ կարիքներին համապատասխան տարբեր թեմաներ: Առարկայական նյութերը կօգնեն ապահովելու զույգերի համար անհրաժեշտ բառային եւ լեզվական բազան: Թեեւ դասընթացը հիմնականում նպատակաուղղված է զարգացնելու խոսելու եւ ընկալելու ունակությունները, ենթության կանոնները նաեւ որոշ հեռանկարային նյութեր: Ակնկալվում է, որ յուրաքանչյուր ուսանող աշխույժ մասնակցություն կունենա ենթադրումներին եւ պատասխան կլինի ընդգրկվելու բոլոր այն վարժություններին, որոնք կառաջադրվեն ուսուցչի կողմից:

- Մինչեւ ընդունելությունը, դիմորդները պետք է անցնեն անգլերենի իրենց իմացությունը ստուգող հարցազրույց:
- Անգլերենի հարցազրույցի համար գրանցումը տեղի կունենա մարտի 13-ից մինչեւ մարտի 27-ը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19 սենյակում:
- Անգլերենի հարցազրույցը տեղի կունենա մարտի 28-ին, ժամը 13-ին, 9d սենյակում:
- Դասերը կսկսվեն 1996 թ. ապրիլի 8-ին եւ կտեւեն տասներկու շաբաթ (շաբաթական վեց ժամ):
- Դասընթացի համար ամսեկան 40 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել
Բաղրամյան պող. 40
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
Հասուկ դասընթացների բաժին, 19 սենյակ, հեռ. 27-16-58:

ԱՅԱՔՍ

Ֆիրման ապրիլի 1-ից կազմակերպում է տուրիստական ուղեւորություն

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Հաճելի շրջագայություն, շահավետ առեւտուր

ԿԱՀԻՐԵ - 3 գիշեր, ԱԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 650 ԱՄՆ դոլար համարժեքով

ՊՈՐՏՍԱԻԴ - 3 գիշեր, ԱԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 665 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

Ապրիլի երկրորդ վեսից կազմակերպում է կանոնավոր չվերթ ԿԻՊՐՈՍ

ՊՈՒՐԿԻԵՆ 431, 531573, 524564

ASTYLE

ՉԳՈՒՇԱՑԵՔ դիֆթերիայի վարակ կա

Այդ վարակից միակ ելքը պատվաստումն է

Համաձայն ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանի հանրապետության ողջ բնակչությանը (բոլոր տարիքային խմբերին) առաջարկվում է պատվաստվել դիֆթերիայի դեմ:

Դիմեք Ձեր տեղամասային պոլիկլինիկաներին

որոնք USAID կազմակերպության աջակցությամբ, ապահովված պատվաստանյութով և միանվագ սրսկիչներով:

ԻՆՉՈՒ ՊԱՏՎԱՍՏՎԵԼ ՎԱՂԸ, ԵԹԵ ԿԱՐԵԼԻ Է ՄՅՈՍ:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծեռնարկությունների *առաքարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արաքելոցաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 2062 Տրամադրված է տպագրության 18.03.1996 թ. 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@